

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG

G. RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO-TÉ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

Y-khoa dược liệu đủ thứ

Vật liệu để bào chế thuốc

Vật liệu để dùng chụp hình

Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc

Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc

Đồ phụ tùng về máy chụp hình

Kiền và giấy để chụp hình

Đồ để dùng bó rịt

Dầu thơm thượng hạng đủ thứ

Dầu mặng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.

Như vị nào có mua thuốc của Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-tính-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale G. ARDIN ET FILS.

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

Leirage 1600 ex.

Ng. Ch. Sắt

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE

NĂM THỨ 17

Ngày 31 Janvier

1918

農 賈 茗 談

Số 51

Ngày 19 tháng
chạp, năm Đinh-Tỵ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỜ ĐỒNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 15</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 20fr.00 Six mois..... 12 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>Chủ nơn: F. CANAVAGGIO</p> <p>Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút: Nguyễn-chánh-Sắt</p> <p>Đóng-thứ-Liêng: Nguyễn-viên-Kiểu</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0=065 de large... 1 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bon-quán mà thương nghị.</p>
--	--	--

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yếu luận.
2. M. Diệp-văn-Cương (tiên-du).
3. Lời rao cần kíp.
4. Phở cáo đồng-nhân.
5. Canh-nông tương tế hội.
6. Đáp Cao-hải-Đề thơ.
7. Lý vô nhị thị.
8. Thế giới tân văn.
9. Đông-Dương thời sự.
10. Vàng ở dưới đất.
11. Hỉ tín.
12. Tổ lòng cảm tạ.
13. Đại-Pháp lễ nghi.
14. Giáo dưỡng đất nghi.
15. Thọ ân mặt vong.
16. Nữ-giới-chung quần cáo.
17. Nhân đàm.
18. Ích lợi chung.
19. Trình-tám tiểu thuyết.
20. Thủ giảng-hồ.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-FHUNG-HUON
Phẩm mà đôn-bà khác hơn đôn-đông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-16 mà thôi. Nên hề muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặn. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huật trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con dễ cháu cũng nhiều, chỉ như đôn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại đặng an thai hẻo sản, chứng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đôn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng kể ra sau này:

- 1° Đường-kinh hoặc trối, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
- 2° Bạch-dái, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
- 3° Đường kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm;
- 4° Khí huyết đều hư, đường kinh không có;
- 5° hoặc đường kinh ra nhiều quá, như muốn làm báng;
- 6° Đường kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
- 7° Thân thể chẳng yên, xây-xắn mặt mày, ăn uống không tiêu;
- 8° Đau lưng, mỗi cần, vàng mét, ốm gầy;
- 9° Thai động chẳng yên, trong bụng đau hoai
- 10° Đẻ rồi ở huyết mà đau, hoặc là-nhao không ra.

GIÁNG DÙNG: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống

với nước trà. Còn đôn-bà đẻ thì phải dùng nước dái con nít mà uống với thuốc.
CỬ AN: Những đó sông-sít, lạnh lẽo, cùng là đó rang-nướng nóng nẩy, độc-địa chẳng nên dùng.
Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00

Thuế sanh dược thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiên cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tân hoá chừng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng này, cho nên phép làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Đôn-đường có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bốn mùa cảm mạo,
- Nóng lạnh nhưt đầu,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hoạt loạn mửa yã,
- Bau bụng sinh bụng,
- Trùng phong trùng dâm,
- Bất tỉnh nhơn sự,
- Cảm gió sanh-ho,
- Kiết máu kiết dâm,
- Nhứt môi cùng minh,
- Tinh thần bải hoai,
- Trùng thứ phát nóng,
- Thủy thổ bất phục,
- Vị chẳng tiêu hoá,
- Bi ghe đại-sống,
- Sơn phong chanh rét.
- Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 30 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhị-khoa-công-cơ-táng

Chủ trị con nít cấp mạng [kinh] phong, cùng các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:
Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ, dâm ngăn chặn con mắt lác liên, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bất tỉnh nhơn sự, miệng mỗi trướng khí, trong ruột đau thốc, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật chân, đường đại huật bón, hoặc miệng mồm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi tả rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, ốm gầy khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khóc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiêu không tốt, tay chơn lạnh ngắt rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ dặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trước cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc dái gât, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké lậu huyết chảy ra dầm dề cứ theo, phép mà dùng thì hết, lại trừ dặng các chứng bệnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hiệp giá là..... 0 \$ 80

DŌ-TÁI-SANH

Dại-dược-Phòng

26, rue Gialong, 26. — CHOLON

Tại đôn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mảy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mảy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, đôn-hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị-dâm đưỡng-phổi, và trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-tổn, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hề dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của đôn-hiệu tôi thời chất.

TAI BŌN-HIỆU

Có trồng vàng và bạch vàng bằng vàng Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quý ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đứng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

Nhà QUANG-HUY

54, rue Vienot. — Saigon

Mới tiếp sang:

- Trà Ninh-Thái ngon lắm..... 0\$60 1 lon
- Trà hột ướp sen..... 0 40 1 lon
- Trà Mộng-Tiên uống bỏ á-phiện có hơn muốn người đã bỏ được rồi..... 1\$50 1 gói
- Đồ thứ mực: Đen, 100 ve..... 7 00
- Xanh, Tím, Đỏ, 100 ve..... 10 00
- Mực in xu-xoa 10 ve..... 4 00
- Mực con đầu 10 ve..... 3 50
- Keo (collé) 100 ve..... 15 09
- Bóng đèn khí Philippe 50, 100, 200, 300, 400. — O. R. Tia rẻ lắm.
- Báo khí đá thứ rẻ, đèn dầu thứ rẻ.

TRƯỚC KHI MUA XE MÁY

Thì quý-vị, nên đến tiệm

LỤC-TÌNH-HẦU

Thì quý-vị ắt chọn đặng

Kiểu

EMBLEM VÀ HEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48

Góc Chợ-mới

SAIGON

TRẦN-QUANG-NHIỆM

DŌ-trach-Sanh, Dại-dư-ợc-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và T.ung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay đôn-hiệu mới chế một thứ thuốc này, thơm tho ngọt dịu, hình nó giống trái cà-na, đựng trong hộp theo kiểu sau đây, để trị các chứng bệnh ho, đau bụng và siêng, uống nó thì ngủ ngon, thức dậy một thứ thuốc trị đâm bụng nhưt, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng đặng cả. Xin quý vị có mua thì phải coi kỹ, kẻo lầm độ giá.

CÁO BẠCH

Xe hơi đi thơ và đưa bộ hành

Từ đôn-hiệu lên Saigon chạy mỗi ngày. Nay sửa lại như vậy:
Bận đi: — Sớm mảh Gòcong 6 giờ rưỡi chạy lên tới Saigon là 9 giờ rưỡi.
Bận về: — Chiều lại ở Saigon 3 giờ rưỡi chạy về tới Gòcong là 6 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

- SAIGON
- đi Cán-giוע..... 0.60
  - đi Chợ-trạm..... 1.00
  - đi Cán-dược..... 1.20
  - đi Cầu-nổi, Vàm-cỏ..... 1.60
  - đi Gòcong..... 1.90

- GOCONG
- đi Vàm-cỏ..... 0.50
  - đi Cán-dược..... 1.00
  - đi Chợ-trạm..... 1.20
  - đi Cán-giוע..... 1.60
  - đi Cholon và Saigon..... 1.90

Đường từ Gòcong lên Mytho
Mỗi tuần chạy 3 lần là: thứ hai, thứ ba và thứ tư. Ở Gòcong sớm mai 6 giờ rưỡi chạy tới Chợ-gòn 7 giờ, tới Chợ-gạo 7 giờ 45 phút, tới Mytho 8 giờ rưỡi.

GIÁ TIỀN:

- GOCONG
- đi Chợ-gòn..... 0.50
  - đi Chợ-gạo..... 1.00
  - đi Mytho..... 1.60

Con nít từ 10 tuổi ăn nửa phần tiền, đồ hành lý mỗi kilo là 2 chiêm.

Bến xe đậu:

Ở Saigon thì tại Chợ-mới Saigon.
Ở Mytho thì đậu tại ga xe lửa.
Ở Gòcong thì đậu tại Chợ.

NGUYỄN-VĂN-ĐẬU dit NĂM-NHŌ
Propriétaire d'automobiles
Service Postal Saigon-Gòcong.

Ai có dùng người coi vườn ruộng chẳng?

Có một người tác lời 40 mươi, biết tiếng Langsa. Nay muốn kiếm một chỗ làm như Gérant, coi sóc việc ruộng nương. Ai muốn cần dùng, xin do nơi quán Nông-cả Mìn-dâm.

NÔNG-CO MÍN-ĐAM

TIỆM HỌA CHƠN DUNG Nguyễn-đức-Nhuận

ở ngang gare xe lửa Gia-định

Tiệm này vẽ theo thể cách khéo lắm, để trăm năm cũng không phai.

Qui-vị có gửi hình chụp sẵn lên về hoặc gửi thư thương-nghị đều chỉ xin để hao như vậy:

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Dessinateur à Giađinh.

ĐẾN THỬ KEM... MAU LẰM MÀ HẠT KẸ CANG
TIỆM MÀY

Nguyễn-hữu-Sanh

ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

Máy đẽ các kiểu áo-xiêm quần, dài, và y phục Âu châu (palotot) theo thức thê. Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lẻ, lạt-công Bắc, Cẩm-châu Tàu, cũng hàng Tây, nỉng Nhứt-bốn, các màu sắc.

Ván, Nhò, Xuyến, Lành (Trung-huê). Nhuộm Gia-dung, thật tốt.

Thơ, tướng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vân vân !!

Nếu như-qui-vị, muốn hỏi kiểu để chỉ, xin viết thư về:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh,
SAIGON

Nhà in và nhà bán Sách

của

MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH

14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ tuôn truyện sách, có in các thứ thiệp mời đám cưới, thiệp tang, cũng các thứ thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp, tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều kiểu nhiều màu hoa-hoè rứt rở, có bán đủ các thứ sách và giấy mứt cho học trò dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và thật giá rẻ. — Kính xin Lục-châu chú quan-tử có viết chi lên đến Saigon tiện đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Kim-vân-Kiểu in rồi hay làm trọn bộ. 0\$ 30
Muôn-từ-cách-ngôn có chơ cho trẻ em... 0 50
Lục-vân-tiên có hình hay lắm..... 0 60

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.

Cần khải

Bổn-quán rất khen rất kính Mme Vve Huynh-kim-Danh là đơn bà góa mà có tâm chí lo việc đại thương, một mình mà quản suốt nội một nhà buôn bán lớn như vậy, thật là nữ trung tượng phu đó. Vậy xin Lục-châu ráng giúp thêm cho người bán véng lâu dài đặng để làm gương cho phụ nữ giới.

NHÀ CỬ MICHEL.

L. CAFFORT kê nghiệp

Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SỨC BẮN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN BU THỬ. Đồ phụ tùng sẵn bán.

Xe máy đạp hiệu « ALCYON » và hiệu « SPHINX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). KẸ phụ tùng xe máy đạp (là vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, vân vân) ĐỒ NỮ TRANG, đồ trang lý và đồ đóng bạc, đồng hồ đá thạch, đồng hồ trái quít hiệu « LUX ».

Chuyên đẽo củ, má-dai, má-dai-dống cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giấy làm chừng 18 Carat.

GIÁ RẺ LẠM. IT TIỆM BÍ KÍP !

Sẽ gửi vào Lục-châu CÁCH MAU LẰM.

Lời rao

Kính cáo cùng chư qui-vị đặng rỏ, nay tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường Gia-phú tiệm này sửa xe máy, sơn hầm xe máy, xi-nickel, đóng xe kéo, sửa xe kéo, và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe máy và xe kéo, xin qui-vị tưởng nghĩa đồng-bang, có sửa máy chi, đem đến tôi sẽ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng có trữ bán sách Diên lục cổ tịch, cuốn thứ nhứt.

Ngô-văn-Tại kêu rằng: Tư-Khì tại đường Gia-phú, Bình-tây.

NGUYỄN-VAN-MIT
110, Rue d'Adran, 110,
SAIGON

Kính cáo cùng chư qui-hữu đặng rỏ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhứt hạng, tại tiệm tôi có một người làm giấy bán nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin qui-hữu dời gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giúp cho đồng-ban. Xin qui-hữu vui lòng đến xem thì rỏ.

Như qui-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gửi thư cho tôi thì tôi sẽ gửi đồ lập tức.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH

J. Việt

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bì sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rứt rở, mạ vàng cũng đẹp. — Vậy xin Lục-châu chú quan-tử, có cần dùng viết chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tướng, Truyện, Sách.

實業要論

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

(Tiếp theo)

Gà bệnh

Bệnh ăn trứng.

Gà mái lại còn một bệnh hay ăn trứng, hễ đẻ trứng nào ra rớt thì mổ mà ăn hết cả và vỏ và ruột. Quốc-dân ta xưa nay không ai biết mà cho là gà bệnh, lại tìm sự dị-doan mà gọi là gà ranh con.

Những nhà nuôi gà phải để ý coi chừng, nếu thấy gà muốn ăn trứng, thì mau mau lượm lấy trứng ấy mà quăng đi, rồi lấy bột cải (Moutarde) khô, mà rắc vào ổ hoặc lấy A-mo-nhác, (Ammoniaque) hay là những vật-chất nào mà có hơi nóng, rải rưới vào ổ cho nó, thì bệnh ấy ắt tuyệt.

Gốc bệnh này là tại nó đẻ trứng non, rồi đập nhằm bể ra rồi nó ăn phứt đi, nên hừa miệng mà ăn trứng hoải.

Hoặc trong mình nó thiếu những đồ nguyên-chất mà làm ra vỏ trứng, nên nó mới ăn luôn và ruột và vỏ là có ý muốn dùng bỏ cho đủ vật-chất. Vậy thì ta phải tiêm đồ bổ dưỡng vật-chất mà cho nó ăn cho nhiều, như là tro vôi đá sỏi, hoặc vỏ sò vỏ ốc cùng xương cá các loại, ấy là đồ nguyên-chất của trứng gà. Mà nhứt là nhà nào nuôi gà, nếu có ăn trứng gà hoặc trứng vịt thì vỏ trứng đừng bỏ rơi rớt lỏi thối, nếu gà thấy thì

mỏ ăn liền rồi ắt quen chừng mà sanh ra bệnh ăn trứng.

Bệnh trẻ thực

Bệnh này là tại nó ăn no quá, tiêu hóa không kịp, làm cho cái nhĩ-nang (tục kêu là cái đầu) đầy đầy mà sanh bệnh. Hễ khi mình thấy con gà nào mổ đó ăn rớt bỏ, chớ không thêm ăn, mà lại ưa uống nước, ấy là bệnh trẻ thực đó. — Phải lấy ruột bánh mì vỏ nhỏ bằng bột tiêu, xoi lỗ rớt bỏ một chút dầu như-y vào, bít lỗ lại, phanh miệng con gà bệnh nhét vào cho nó ăn chừng vài ba hột, trong giây phút đã thấy hiệu nghiệm. — Hoặc lấy dầu đu-đu hòa với nước ấm ấm mà cho nó uống cũng tốt.

Mao trúng bệnh

Gà có nhiều bệnh bị bệnh mao-trúng (con mạt) nếu con nào mà bị nó thì chậm lớn, hễ thấy con nào mà nuôi lâu lớn đó thì bắt nó ra rồi vạch lông mà coi cho kĩ thì lấy vỏ sò con-mạt, nó bỏ lúc nhúc trong da, còn lông thì trứng nó đẻ hàng hà sa số, nhứt là gà mái ấp lại càng nhiều hơn nữa. Phải lấy tòng-hương tán nhỏ rồi hòa với dầu mà thoa cho đều thì hết. Như không hết thì phải dùng phương này: Dầu thông 1 phần, rượu 3 phần, long-nào một chút xiêu, cả ba hòa chung lại cho đều mà thoa cho nó thì trừ được bệnh ấy.

Hay hơn là làm nhiều cái máng bằng cây trong đưng các trộn với vôi, hoặc lưu-hoàn, mà để cho nó tắm mỗi ngày thì khỏi lo bệnh Mao-trúng.

Kỳ tới tôi tiếp luôn cách nuôi gà của ông Bát-Sĩ Bành-gít (Belgique) cho chữ-tôn duợt dụng.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

M. DIỆP-VAN-CUONG

J'ai appris avec un profond regret le décès, survenu à Bentre, de mon Collègue au Conseil colonial M. DIỆP-VAN-CUONG, un des protagonistes de la politique d'association franco-indigène.

C'est une grande figure du monde politique annamite qui vient de disparaître. Quelles que puissent être les idées de chacun sur les directions qu'il convient de donner aux affaires de ce pays, il faut reconnaître que M. DIỆP-VAN-CUONG a fait une œuvre utile et qu'il a largement mérité la réputation de travailleur infatigable et d'homme dévoué au bien public qu'il laisse après lui.

Né à Baclieu en 1876, M. DIỆP-VAN-CUONG était à peine âgé de 41 ans lorsqu'une maladie est venue le terrasser. Après avoir fait de brillantes études au Collège Chasseloup-Laubat, il prit pendant quelques années de service dans l'Administration centrale en qualité de secrétaire-interprète du Gouvernement. Le 17 avril 1904, après avoir donné sa démission de fonctionnaire, il se fit élire Conseiller colonial. Il fut réélu le 5 avril 1908. Il démissionna le 18 septembre de la même année, pour protester contre la nouvelle réglementation de l'impôt des rizières. Les électeurs le confirmèrent dans son mandat, à la consultation qui suivit, le 20 décembre 1908. Il n'a cessé depuis de faire partie de notre haute assemblée cochinchinoise. M. DIỆP-VAN-CUONG avait été fait chevalier de la Légion d'Honneur le 22 juillet 1912.

J'ai rappelé que M. DIỆP-VAN-CUONG avait été un des protagonistes de la politique d'association. Il eut, en effet, avec mes anciens collègues MM. TRAN-NH-DIỆP et LÊ-VAN-TRUNG, le grand honneur de prendre une part très active aux premiers efforts qui furent tentés en Cochinchine en vue de rendre concrètes les formulés de colonisation préconisées par le Parlement français et que le Ministre des colonies M. CLÉMENTEL prescrivait à ses collaborateurs de mettre immédiatement ici en application.

En ces dernières années, M. DIỆP-VAN-CUONG s'était consacré à la diffusion des idées françaises dans les masses indigènes par la distribution de plus en plus étendue de l'enseignement français. Il a formulé dans ce but, au cours des sessions du Conseil colonial, un grand nombre de vœux tous marqués au coin du bon sens et dont la plupart ont été adoptés. M. DIỆP-VAN-CUONG fut aussi l'inspirateur d'une mesure dont la réalisation est imminente: La création des justices de paix indigènes.

Telle qu'une fin prématurée l'oblige à l'abandonner, l'œuvre du Conseiller CUONG est considérable. Elle contient des germes féconds, et lui fait le plus grand honneur. C'est pour moi, le Collègue et l'ami à qui toujours il faisait confiance de ses projets et de ses espoirs, un devoir de lui rendre ce suprême et ultime hommage.

DIỆP-VAN-CUONG, dans la plupart de ses conceptions, fut un précurseur. Il allait de l'avant dans le domaine des idées et choisait toujours pour s'y attacher celles d'entre elles qui ouvraient aux deux peuples, ici associés, les plus larges horizons, tout en offrant à chacun, telle la politique d'association, les plus grands avantages.

C'est donc pour nous tous qui vivons en ce pays, Français et Annamites, un devoir de nous incliner pieusement dans son souvenir.

F. CANAVAGGIO.

Diệp-văn-Cương tiên du

Tôi rất buồn rất thương tiếc mà nghe tin một bạn đồng-liêu của tôi là ông quản-hạt Hội-dồng Diệp-văn-Cương là một người lãnh-tự về chánh sách liên hiệp Pháp-Việt nhưt-gia, mà nay đã 11 trần tại Bến-tre rồi.

Ấy là một đảng Annam tra lo việc chánh-thể, đã mất rồi. Về cách sửa trị xứ này thì tự ý ai muốn tưởng sao thì tưởng, chớ phải biết rằng ông Diệp-văn-Cương đã làm nhiều điều rất cần ích; đáng tặng là người có chí cần lao, và có dạ nhiệt-thành về sự ích lợi chung mà Ngài bỏ lại đó.

Ông Diệp-văn-Cương sanh tại Bacieu trong năm 1876 đến nay mới vừa 42 tuổi, rồi mang bệnh mất phải bỏ mình. Ngài học có danh tại trường Bôn-quốc sau ra làm Thơ-ký giúp việc cho Chánh-phủ được ít năm. Đến ngày 17 Avril 1904, Ngài từ chức Thơ-ký, ra dự cử quản-hạt Hội-dồng. Qua đến ngày 5 avril 1908 Ngài lại được tái cử. Cũng nội năm ấy, ngày 18 septembre Ngài phải từ chức đặng kêu nại sự lập thể-lộ mới về việc thu tăng thuế điền. Qua đến ngày 20 Décembre cũng nội năm 1908 các Thừa-sai đều đồng tâm mà cử

Ngài lại nữa. Từ đó đến nay Ngài chẳng hề rời khỏi Nam-kỳ Nghị-viện.

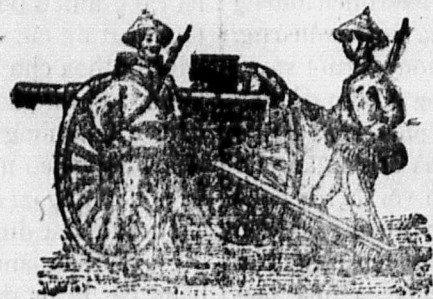
Đến ngày 22 juillet 1912, Ngài lại được thường thọ Ngủ-đăng bửu-tinh.

Tôi xin nhắc lại một lần nữa rằng ông Diệp-văn-Cương là một đảng đầu giốc xin dùng chánh-thể mà trị dân. Ngài với bạn đồng-liêu cựu của tôi là ông Trần-bá-Diếp và ông Lê-văn-Trung, đều đồng tâm hiệp chí với nhau, ráng hết sức mà lo lần làm cho thành tựu cái Chánh-sách liên- hiệp là chánh sách của Nghị-chánh-viện Đại-Pháp có dự định và quan Thuộc-địa-bộ Thượng-thor Clémentel có truyền cho các quan phải tuân theo đó mà thi thố liên trong cõi Nam này.

Trong mấy năm sau đây, ông Diệp-văn-Cương chuyên lo rải khắp những ý-kiến hay của Đại-Pháp, trang trí cho dân bôn-quốc, là Ngài vụ lo cho sự giáo-dục càng ngày càng mở rộng. Do theo cái chủ-nghĩa ấy, cho nên trong các kỳ Hội mới rồi đây, Ngài có xin nhiều khoản rất hữu lý mà phần nhiều đã được chánh-phủ phê cho. Ông Diệp-văn-Cương cũng là người bày về trước hết một việc chắc mau thành tựu là: Việc lập tòa Táp-tụng Annam.

Ấy là một việc rất to tát của ông Hội-dồng Cương đang lo gánh vác, rồi vì phần số chẳng dãi cho nên cuộc nữa chừng

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

mà phải bỏ. Công việc của Ngài lo làm lấy làm to tát và rất có ích, nó sẽ làm cho Ngài nổi danh dự là đường nào. Chỉ như tôi đây là bạn đồng liêu và cũng là bạn thiết của Ngài, mỗi khi Ngài có dự hoạch được điều chi hay, hoặc Ngài có chủ ý-kiến muốn ao ước việc gì, thì Ngài liền cho tôi hay trước luôn, bôn phần tôi, tôi phải trần tỏ đôi lời ý đặng trước là tỏ lòng thành thiết của tôi sau cho rạng danh Ngài.

Ông Diệp-văn-Cương là người ý-kiến rất sâu xa, tư-tưởng rất máu diệp. Ngài thường dự biết nhiều việc tương-lai, nên ngài hằng chọn lựa cho được ý-kiến nào mà làm cho Pháp-Việt hai nhà liên- hiệp cùng nhau, nhưng nếu muốn làm cho được vậy thì có chi hơn cho bằng cái chánh sách liên hiệp là một việc rất đại cần ích cho xứ này.

Vậy thì bôn-phần những người hiện đang ở tại xứ này, hoặc Tây, hoặc Nam cũng nên hết lòng thành kính, khi nghe nhắc nhở đến Ngài.

F. CANAVAGGIO.

Lời rao cần kiệp

Kính lời cùng chư-tôn đặng rõ: Vì muốn tránh cho khỏi đều gian giồi, thì kể từ ngày nay sắp về sau hễ có ai dám **Facture** của nhà Nông-cổ Min-dam đến mà trình cho Chư-tôn, thì xin Chư-tôn coi cái **Facture** lại cho kỹ, như quả có dấu ký tên của tôi là **Nguyễn-chánh-Sắt**, thì sẽ trả tiền, bằng ký tên nào khác không phải tên tôi, hoặc ký mà để P. l'Administrateur du journal cũng chớ tin mà trả tiền chi hết. Vì tôi chẳng hề cho phép ai ký tên thế cho tôi trong việc tiền bạc nào cả, xin Chư-tôn nhớ giùm, cho khỏi sanh đều bất tiện.

Nông-cổ Min-dam
Quản-lý, kiêm Chủ-bút,
NGUYỄN-CHÁNH-SẮT
cán khải.

Phò cáo đồng nhơn

Hàng tại thứ vàng, thâm thoát mà tờ "Nông-Cổ Min-Dam" nay đã 17 tuổi rồi.

Từ ngày tôi ra gánh lấy cái trách-nhậm này đến nay vẫn đã trọn một năm, thiệt cũng nhờ ơn liệt-vị có lòng huệ-cổ, chẳng hềm lời thề thốt của tôi, nhờ vậy mà người được báo càng ngày càng tăng số.

Nhưng số khán-quan đông chừng nào, tôi lại càng nặng lo chừng này, xét vì tôi học vấn thô sơ, e bất kham chức-trách mà có phụ lòng huệ ái của chư tôn. Nên tôi phải chọn thêm vài ông tân-học vài người cựu-học đặng giúp sức mới tôi mà làm cho hoàn toàn cái nghĩa-vụ.

Vậy năm rồi tôi khởi sự kể từ số một ngày 1er février 1917, đến nay đã mãng một năm rồi, vậy trong chư-tôn như vị nào đã mãng kỳ mua Báo của mình mà có lòng tốt giúp bôn-quán luôn thì xin gửi thơ cho bôn-quán rõ đặng có đặng quĩ-danh vào số năm mới và lo in nhân mà gửi cho tiện hơn, nếu để việc tay thì có nhiều khi thường hay lầm lẫn.

Kỳ này bôn-quán có gửi theo một tờ danh-chiếu của nhựt-trình, xin Chư-tôn để danh-tạch, tước-nghe và hương-quán vào đó rồi mua Mandat

đính theo mà gửi cho bôn-quán cũng đả, khỏi phải viết thơ làm chi cho thất công.

Còn vị nào ở xa nhà thơ, mua Mandat chưa tiện thì xin gửi tờ ấy lên trước, rồi 5 ba tuần sau có dịp sẽ gửi mandat cũng chẳng muộn chi, xin chư tôn chớ ngại.

Luôn dịp này tôi xin tỏ sự trẻ nãi mấy kỳ nay cho chư tôn lãm thức. Nguyên hôm lễ Sinh-nhựt (25 Décembre) nhà in nghĩ luôn 3 ngày đến ngày thứ tư mới khởi sự sắp, chiều thứ 6 mới rồi sáng thứ 7 còn phải gửi lên cho Chánh-phủ, kiểm duyệt (Censure) chiều thứ 7 mới được phép in thì đã tôi rồi, kể sáng chúa nhựt nhà in nghĩ, qua thứ hai máy mới chạy được, nội ngày thứ hai chạy mới vừa xong, sáng thứ ba là 1er l'an, ăn Tết Tây nhà in nghĩ nữa. Qua ngày thứ tư, ấn-công còn phải vẽ khuôn trả chữ hết một ngày nữa, thứ năm mới khởi sự sắp. Rồi đó mà nó lòng thông hoải tuần kia đưa qua tuần nọ, phần thì gần Tết nhà in nhiều việc quá, nên khó mà tránh cho khỏi cái sự trẻ ấy; vậy còn một vài kỳ nữa đây cho qua cái Tết này rồi, thì tôi sẽ ráng làm cho tuyệt cái sự trẻ ấy; cúi xin chư-tôn miêng nghĩ.

Nông-Cổ Min-Dam chủ-bút,
NGUYỄN-CHÁNH-SẮT.
thoát mạo.

Thuốc hút

hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi.

Canh-nông tu'ong-tê hội

CAUSERIE SUR LE SYNDICAT AGRICOLE

Bồn-quán lấy làm hân hạnh mà tiếp được một bài luận về sự lập Hội Canh-nông trong cõi Nam-Kỳ của quan phó Hội-trưởng hội Canh-nông Mytho, là đáng rất có nhiệt-tâm vì nước gởi đến, thiết rất cần-ích rất quan-trọng cho quê-hương ta, lại rất hiệp theo cái tôn-chỉ của Bồn-báo, nên bồn-quán hết dạ vui mừng mà ăn hành vào đây cho đồng ban duyệt dụng.

N. C. M. Đ.

Tơ một không nên chỉ, Cây còi khó thành rừng.

Phàm muốn việc ở đời, nếu nhiều người chung sức lại mà làm thì làm sao cũng phải nên, hơn là mỗi người riêng mỗi sức. Bởi vậy mới có câu Tục-ngữ: « Một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao. »

Trong nghề làm ruộng cũng vậy nếu ruộng ai nấy phát cấy và gặt, thì làm làm sao cho kiếp thì kiếp tiết, tất nhiên phải trễ và có nhiều khi còn phải thất mùa nữa. Cho nên những nhà nông ta có thói quen phát, cấy, gặt vẫn công với nhau. Như thế thì cũng là một cái chí đoàn-thể với nhau đó chứ gì.

Nhưng mà việc, phát, cấy, gặt vẫn công là đều nhỏ mọn của bọn làm ruộng ở gần nhau giúp đỡ nhau trong một khi một buổi đó mà thôi, chứ trong nghề nông hẳn còn nhiều đều ích lợi lớn lao và lâu dài phải cậy sức nhau chung làm mới được. Những việc như vậy thì phải cho có mối giềng, có điều lệ, để mà cai quản nhau mới được; nói tác mà nghe, phải lập ra cho có một hội, theo phép nước, hội ấy kêu là:

Canh-nông tu'ong-tê hội.

Trong xứ Nam-Kỳ này, quốc-dân ta chuyên có một nghề nông làm gốc, mà

nếu trong mỗi tỉnh đều có lập dựng một hội Canh-nông thì qui biết đường nào.

Như vậy thì nghề của chúng ta mới được vững-vàng, chúng ta mới có chỗ trông cậy bảo-toàn được cái quyền lợi của mình cùng là mở mang thêm nữa.....

Thật như vậy hội Canh-nông là một mối lợi to lớn và rất cần kiệp cho quốc-dân ta trong thời-dại này.

Nay tôi xin tỏ hết những sự ích lợi ấy cho bạn đồng-ban ta rõ và ước ao cho mấy ông có nhiệt-thành hãy xưng ra mà lập cho dựng hội Canh-nông trong mỗi tỉnh. Như vậy thì chúng ta lấy làm hữu hạnh vô cùng.....

Gốc tích hội Canh-nông.

Hội Canh-nông mới lập thành ra lần thứ nhất tại Đại-Pháp là năm 1890; khi ấy cũng chưa ai hiểu rõ cái sự lợi cho lắm, nên trong cả nước có Chánh-phủ giúp sức mà lập ra được có 9 hội chánh, 57 hội ngành mà thôi. Lần lần mỗi năm thiên hạ hiểu được sự lợi rồi, càng ngày càng lập thêm được nhiều cho đến năm 1910 thì tính được 96 hội chánh, 3338 hội ngành, cho vay tới 73.681.000 quan.

Trong nghề nông thì dân Pháp trồng

đủ các cây, chứ chẳng phải làm ruộng một nghề ruộng lúa như bên Nam-Kỳ ta vậy. Mà mỗi bọn trồng thứ gì thì cũng đều có lập ra hội ngành Canh-nông theo thứ ấy cả.

Bởi vậy mới có hội ngành Canh-nông của người làm ruộng lúa mì, của kẻ trồng nho, của người trồng cây ăn trái, của người trồng hàng bông, của người trồng cây trái ép dầu, của người trồng bắp đỗ tằm, của kẻ nuôi bò lấy sữa, của kẻ nuôi lục súc..... Hai nghề sau này cũng cho là nghề nông vậy.

Từ khi những bọn này đoàn thể với nhau, đồng tâm hiệp lực mà lập hội Canh-nông, thì ai ai cũng đều thấy rõ ràng đã làm sanh lợi hơn xưa bội phần. Như bọn trồng nho:

Khi chưa có hội Canh-nông thì phận ai nấy lo, cứ mỗi năm nhà nào cũng vô phân, với gốc sáng sọc cho nho mình tươi tốt, dặng tới mùa cho sai trái; chứ chẳng ai mà nghĩ đến đều lợi hại trong sự bán rượu chát chút nào hết. Bởi vậy cho nên năm nào trúng mùa nho, thì làm rượu được nhiều, có khi nhiều cho đến đi không có chỗ mà đựng phải bán rẻ rượu

cũ đi dựng cho có thùng dư ra mà đựng rượu mới, còn năm nào thất mùa nho, thì rượu hút, bán mắc giá mà lại không có rượu cho nhiều mà bán, như vậy thì trúng thất cũng như không.

Mà từ khi có hội Canh-nông tới bây giờ thì dân trồng nho khỏi thất sở lợi như vậy nữa. Chúng nó chung nhau lại mà vay bạc của hội xây hầm rộng lớn sạch sẽ theo cách vệ-sanh bây giờ dựng mà đựng rượu dư mấy năm trúng mùa nho, để qua mấy năm thất mùa, rượu hút mà bán. Như vậy thì chẳng những đã khỏi thất sở lợi như xưa mà lại còn dựng sự lợi to nữa nữa, là rượu để lâu năm càng ngon thì lại càng bán được giá chừng này.

Nói qua bọn nuôi bò bán sữa cũng vậy.

Khi chưa có hội Canh-nông ra thì ngày nào có sữa nhiều, còn làm ra bánh sữa dặng, bánh sữa nào có sữa ít thì không biết dựng về ngạch nào, bán sữa tươi thì không ai mua, vì nhà nào cũng có vậy, cho nên phải để hôi thối rồi bỏ.

Chớ từ khi có hội Canh-nông rồi thì bọn này chung cùng lại mà đặt ra tại tỉnh thành một người thay mặt cho chúng nó dựng bán sữa tươi mỗi buổi sớm mai. Còn ở trong làng trong xóm thì nhà nào có bao nhiêu sữa cũng đem lại để chung vào thùng chứa của hội hết. Sáng ngày, xe lửa đi qua thì gởi thùng sữa tươi ấy về tỉnh-thành bán hết cho người ta dùng đã khỏi hổ hao hết như xưa vậy nữa mà lại bán được giá hơn sữa bánh là khác.

Cho đến bọn trồng đồ hàng bông là đồ ăn xấp thời, không có ai làm lớn được mà ở bên Tây cũng bởi nhờ hội Canh-nông mà bọn làm nghề này có sức, sữa dặng nhiều cuộc đất khí xưa vô dụng nay trở nên đất tốt huê lợi rất nhiều.

Hội Canh-nông xứ ta

Bên Đại-Pháp dân sự đông đảo đất hoan nhàn đã hết rồi, mà hội Canh-nông hẳn còn làm được nhiều sự lợi rất to tác thay; huôn chỉ xứ Nam-kỳ của chúng ta đây

là nơi muốn nghề còn, rộng đường mở mang thêm nữa được, chắc làm sao hội Canh-nông lập ra rồi thì sự lợi phải lớn hơn bên Đại-Pháp trăm phần, các mối lợi to thấy trước mắt bây giờ thì là:

1° Chứ g ta sẽ được đoàn-thể cùng nhau, dựng cho có thể mà lo sự ích lợi chung trong nghề nông của xứ ta, cùng là bình vự cái thế và cái quyền-lợi của nhà nông.

2° Chúng ta có thể dựng mà lập ra nhà cho vay, để giúp đỡ nhau, trước hết dựng lãnh khởi sự cho vay ăn lời cát cứ là cái tệ lớn trong xứ này, làm cho nhiều kẻ làm cơ thất thời phải bán ruộng bán trâu mà ra nghèo khổ; sau dựng giúp vốn cho những tay có chí muốn quảng khai ruộng đất rộng lớn thêm nữa.

3° Chúng ta có thể mà sửa nghề nông của chúng ta lại cho dựng một ngày một tinh-hảo hơn.

Trong ba điều đại-khải này gồm đủ các sự ích lợi to và cần-kiệp của chúng ta phải lo lần bây giờ, kéo dể chậm trễ thì sau về tay người Khách-trú chiếm hết, rồi chừng ấy khó lo phụng mà dự lại được cũng như việc Thương-mại hiện thời đó vậy.

Trong các sự lợi đó tôi sẽ giải sơ qu một hai điều cho chư-qui ông nghĩ xét.

(Sau sẽ tiếp theo)

Mỹ-tho Canh-nông-hội

Phó Hội-trưởng

TRẦN-NGUYỄN-LƯƠNG.

Đáp Cao-hải-Đề thơ

Chấp giáo tiên, Hải-đề công

Túc-hạ nhà giám ;

Độc Bông-sơn công thi trát, đã đáp tạ hảo ý của Túc-hạ (trong Bồn-báo n° 47) tôi rất mừng cho Túc-hạ có kẻ Thần-giao, đáng trang đồng-nghiệp đó; lại còn có chỗ vui cùng Túc-hạ là sáng hơn duyên đây mà tỏ sự thiết-bánh, phụ đều công-ích.

Tôi sợ nhớ lại 16 năm trước Phan-yên-báo, Nam-kỳ-báo và Bồn-báo mới phát hiện nghĩa Công-báo Việt-nam ta mà truyền để lưu thông cái tinh thần tư tưởng về phần học-thức với Quốc-dân, coi ra cảnh tượng tiêu điều như; một lần

COGNAC O. P.

JULES ROBIN & Cie

Rượu Cỏ-Nhát

HIỆU

RÔ-BANH

Có một mình hàng

LOUIS OGLIASTRO ET Cie

Có trừ mà thôi

Ấy là một thứ rượu rất diệu, rất ngon, rất qui, nội cỏi Đông-Dương này thiên hạ đều biết.

Muốn mua cho có rượu ngon, thì phải nài cho được cái nhãn hiệu này mà thôi.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Mùi nó thơm tho diệu dàng (hàng có thứ nào bì kíp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi

khỏi giữa rừng, vài điểm sao gần sáng, buồn bã cho mình quanh quẩn, cố chỉ mà rằng: Lạc-thứ, Thích-chí, phỏng đàm ngôn luận phát minh; nhưng mà qui là có một điều nghĩ rằng: Chìm thuyền giữa dòng sông, được một cái bèo nổi, vịn theo cầm đáng ngàn vàng (Trung lưu thất thuyền nhưt biền thiên kim) kể đó, các Báo-quán phong khởi, là có ý kiến như vậy chăng?

Bên phận của chúng tôi với Nông-cổ Min-đam là nơi cựu quán, Nguyễn-công chánh-Sát là kẻ cố giao, nên vì nghĩa châu truyền, mới làm phần Đại-biêu. Văn cũng biết phát ngôn lập luận, nhưng còn e vạch tro tìm lửa nưon bóng về hình, nào là sự thiệt hành, nào là đều công ích, lời-mở làm lạc chỉ cho khỏi đi tiêu tr đại phương. Rất may thay! rất mừng thay! lúc này quan Toàn-quyền Albert Sarraut đương cấp cấp chuyện lo về viên cho quốc-dân ta đặng lập thành Đông-Dương cảnh tượng ra một nước Á-pháp-Lang, ngài đã trao gương qui-cử và phần trách nhiệm cho chúng tôi chỉ điểm các cái tấn hóa tiến trình với quốc-dân (xin coi bài diễn-thuyết của quan Toàn-quyền tại nội Nam-kỳ Công-báo in trong bản báo số 42) ấy vậy phạm phạm sự chấp bút nơi các nhà Công-báo ai ai cũng phải có phần gánh nặn, lo việc lớn, cũng nhau cho dạy dạn công-phu, mới được thỏa lòng người ham đường tiến bộ, nguyện ước những ngày, và chẳng phụ ý người cảm được vắn mình, trách thành một thuở.

Đã có cơ hội đường ấy; rõ ràng cái cảnh tượng tiêu điều lúc nọ, đã trở nên cái cơ đồ quảng đại ngày nay, vậy thì kẻ chấp bút quyền, đương ngôn lộ, phải lĩnh định tinh-thần tư tưởng, mỗi mỗi phân minh giải quyết những vấn-đề nào là công ích cho người để thấy dễ nghe, dễ bắt chước, dễ làm theo, đã tinh minh ra sức trong cây, phải cho trẻ có ngay ăn trái, nếu điều thể hồn lớn thuyết pháp, thì mang câu đi lối đường trường, qui thậm, qui thậm.

Những lời tính toán của tôi giải thuyết với Túc-hạ trước đây: Cũng như bây một cuộc cờ mà bâng tính cùng nhau, thế nào cao thấp, đương lo thế làm sao kêu rằng: Hạ thủ nhưt bá trước:

Bởi dóm thấy Túc-hạ lo lẫn về việc giáo-dục hiện tại trong bài giáo-khoa lược luận (Bản-báo n° 45) có nhiều chỗ, ước ao, nhưt là trọng cho có dịch sách T iec-học và Khoa-học ra Quốc-âm để mà dạy trẻ, Túc-hạ đề ý so sánh với Đông-báo ta ngoài Bắc-kỳ có đủ cách dạy như Tân ọc văn tập chỉ loại, lại còn trông Chánh-phủ chọn lấy nhà công-báo nào có chuyên môn nói về Nông, Thương, Công, Nghệ, mua mà phát cho nhà trường văn văn? Tiết thay! hơn mười năm nay cái hi-vọng của Quốc-dân ta là cái đều của Túc-hạ ước ao đó làm làm, tìm phương thế mà làm cho được như nguyện, nhưng mà vậy dụng cơ-sở đó phải có Đại-phương-gia đủ học-thức mà trước tác và Đại-dòng-gia lớn tư-bồn mà kinh dinh, mới thành tựu được:

Hiện nay mà chúng ta đâu có bấy ra diễn thuyết lập cuộc Tu-thơ, e cũng còn có kẻ tưởng rằng: *Bách hoa tao dưỡng*, tưng sử Đại-phương-gia xã-hội có người, dụng sự mà Đại-dòng-gia xã-hội không dễ đồng tâm: Tục rằng: « Một cây làm dễ nêu non » « ít bột nặn sao ra bánh » tình thế đồng như vậy, lý có buồn chăng? Nhưng mà chúng tôi chẳng có chỗ nào phiền não nhưn *Sahiphé* thực, đã gần công thỉnh cùng Chánh-phủ mới lập ra « Đại-Việt tập chí » đầu tiên tân vận khổ cũng chẳng nài hà; trong Chí ấy đều có chuyên môn biên thuyết rành rẽ các việc thiệt hành công ích cho quần dân nghe, có một chuyên môn « Bác học khoa » chủ nghĩa để giữ phần dịch sách thích-hiệp thời vụ mà cung cấp cho các nhà Học-hiệu, như ý của Túc-hạ ước ao đó, nay mai thoát bần, cũng đủ vui cho chúng ta vịnh câu: « Thời toan đương dật lúc mưa sa » và lại còn nhiều vấn-đề đương lo lẫn sắp đặc hiện tại trông cho thành công như là: « **Nhơn hòa thuyền hội** » « **Tâm bôn mẽ thương** » Xin Túc-hạ chung nguyện cho các gia-tộc ta thân-bằng ta, chẳng kể người nào là đương lộ, hay là bộn nào là tán nưon, đầu trên lang-miểu, đầu dưới giang-bồ cũng đều chiều hủ sớm kêu, xúm xít nhau *đồng có mây tây có tao, cốt nương giao, giao nương cốt*, mà lo cho thành tựu các việc nói trước đây, đầu là *Thực-hành công-ích vận vận*,

rồi đây thấy Đông-Dương ta nhờ lấy cái uần chơn-tâm công-ly của quan Toàn-quyền Albert Sarraut rộng xây ra cảnh-tượng *Sanh tôn bình trị* rực rỡ khoe khoan, thiên tài nhưt thời, vô cùng hạnh phúc.

ĐẶNG-THỨC-LIÊNG.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến mà xem chơi cho tiêu khiển.

Hát tuồng nàng Liberté, thiệt là nữ trung hào-khiet hay lắm!

理無二是 Lý-vô nhị thị

Cuộc đời từ xưa đến nay, không có hai cái là phải bao giờ, vì như trường cạnh-tranh kịch liệt kia cũng có đàng hơn đàng thua, lựa là đều thiệt-chiến há không kể phải người quây hay sao?

Tôi xem Báo Nam-Trung và *Nông-Cổ* hằng thấy có nhiều ông cao đàm hùng luận, tuy chưa đủ sức làm thầy muốn đời, song cũng đáng gọi là cái bùa phá mẽ trong một giát.

Ấy là phần của tôi riêng thấy công đức của hai nhà N.T. và N.C. đó thôi. Còn bao nhiêu như *Lý-sinh-tân-văn*, *Nam-kỳ địa-phận*, và *Công-luận-báo*, trông có khi hoàn từ áo-tỷ cũng rộng nhiều như thế, nhưng mà con qui báo kia tôi không dượt đủ cho hết đặng, nên chưa rõ văn-tải bút-trận của ông nào là bực nào?

Mới mấy tuần rồi đây, thấy Bên *Nông-Cổ* thì bài Trước-Viêm hòa-thượng. Bên *Nam-Trung* thì bài của ông Tư-Thức chủ-bút đáp từ với ông Tác-Đoài tiên-sanh, lâu nay tôi vốn chưa từng biết tài học-văn của Tiên-sanh ra làm sao? Nhưng

mà nhớ có hai bài của hai vị đáp từ ấy làm cho tôi phải biết cái bút lực của Tiên-sanh thế nào rồi đó.

Tôi là người xem báo, chứ không phải là đồng thuyền đồng hội chi với mấy ngài, hầu mong bình ông này bỏ ông kia, song nghĩ tình đồng chủng đó chút, nên không lẽ tôi ngồi đềm nhiên mà lãnh thiếp thọ lấy chữ bàn-quan, cực chẳng đã tôi mới khép nép tỏ cùng:

1. Ngài Trước-Viêm hòa-thượng,
2. Ngài Tư-Thức chủ-bút,
3. Ngài Tác-Đoài Tiên-Sanh,

Xin ba ngài hãy nắm tay nhau đi, đồng mà đoàn kiết cái hòa-khi cho liền-lạc, ngõ hầu làm một cây nêu dựng lên cao cho dân quần xã hội, đứng xa xa mà dóm ngó thiệt rõ xinh đẹp vô cùng.

Vả cái báo-chương này là, nhi mục của thiên-hạ, nếu nhi mục bất hoà tác từ chi tương vô đó, huồn chi lời tranh biện đã bỏ bầy vào đấy bấy lâu thiên hạ cũng đừ biết rằng: ai phải, ai quấy rồi; đầu cho ai hữu dư ai bất túc bấy để cho thời nhữ công-nghị, phỏng khiến cho có kẻ nào lạm ngữ tánh-tình biến nhấc về sự hồi đầu, chấp khúc-ly mong phần đôi với trực-ngôn, xin mấy ngài kể cho lời nói ấy là một ngọn lửa cháy trên không, không có hồi, chẳng cần chi phải dục phải tưới, để tự nhiên nó cũng tắt mà!

Thưa ba ngài,

Trong cuộc thị phi ngôn luận của ba ngài có cang có chi đến tôi mà tôi lòng khuyên giải cho nhọc, nhưng nghĩ vì tôi cũng sanh trưởng trong vòng tộc loại này nên tôi phải lấy câu này mà ai cáo, xin ba ngài tức niệm:

傷心種族如黃葉
Thương tâm chủng tộc như hoàn diệp!!

纒到秋深暫覺稀

Tài dao thu thâm tạm giác hi!!
Đỡ vậy đó mà lại có một cái biệc nghĩa này nữa: xét lại chúng ta cạm cang trong cương-thế này, đương đứng xúm xít dưới bóng cờ Tam-sắc, chúng ta phải theo là cờ ấy mà làm ý nghĩa; kia sắc xanh, sắc trắng và sắc đỏ, ba sắc đều khác nhau, cũng như tánh-chắc của con người vậy, bởi vì ken kết liên lạc với uanh, mới thành

ra một lá biền-biên của dân quần chúng thanh, làm cho cả hoàn cầu thiên hạ yêu chuộng kiến nề đó có thấy chăng? Thấy mình vậy đó mình rằng gần gương mà làm theo cái mục-dịch ấy mới phải thôi! Vì vậy nên tôi hết lòng kính chượng nằng nỉ ba ngài văn hồi hòa khí. Thời nhi tính kỳ tự, điệp tốc dĩ phát đó dư!!

Bộ họa bài thơ của Trước-Viêm thân ông Đoài trong Nam-trung số 39

Trước-Viêm, Tư-Thức với ông Đoài,
Nên đức văn-minh mới tạo đại,
Đầu gánh nhưn quần chưa thẳng giống,
Hồng nổi Xã-hội nở chia quai;
Gán công mượn lá bướm Trung, Mỹ,
Giúp kẻ qua đò cõi Việt, Tây.
Đặng thế ngàn thu danh rạng chói,
Hơn thua chi một tiếng cùng vai.

Trần-Vinh, NGUYỄN-THÀNH-PHƯƠNG.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

世界新聞 THE GIỚI TÂN VĂN

Đại-pháp

Tiền chi phí cho quân lính. — Chánh-phủ Đại-Pháp mới làm bản thảo điều lệ mới, định tiền chi phí của quân lính khi trước 1 quan, nay đem lên 3 quan.

Anh-quốc

Bản phá mẽ biền bên Anh-quốc. — Một đêm kia, thành Yarmouth ở dựa mé biền Anh-quốc bị tàu ở ngoài biền bắn vô. Ba người chết, mười người bị thương tích. Hư hại không bao nhiêu.

Trung-hoa

Việc loạn Trung-hoa. — Chánh-phủ Quảng-dông cử việc cử binh đi đánh phe ông Long tại Yeung-Kong và Lychow. Ông Hưng-Ying mới lãnh chức Đê-đốc đạo binh

thứ nhất và đất lĩnh đặc binh đi lập tức Ông Tamho-Ming cho Chánh-phủ hay rằng cần nhưt hơn hết là phải dẹp binh ông Long cho yên.

Tin Thượng-hải. — Có điện tin Thượng-hải đánh lại nói rằng Chánh-phủ Bắc-kinh không chịu cử ông Mok-Wing-Sun làm Nguyễn-sơ-tỉnh Sơn-dông y như lời ông Lý-Tung-Ling xin, mà Chánh-phủ giao chức ấy cho ông Tống-đốc tỉnh ấy, nên ông này một mình mà lãnh hai chức.

Mỹ-quốc

Động đất. — Tin thành Washington (*phương Thế-giới-mới*) đánh lại nói rằng tại thành Guatémala còn động đất nữa. Cả thành đều tan nát hết và chết hết ba trăm người nữa.

Nhật-bôn

Một ông chủ rộng rãi. — Ông Yamashita là chủ nhà buôn hiệu « Yamashita Kisen Kaisha » tại Kobe, có cho quan Thừa-tướng Nhật-bôn hay rằng ông đặng cho sở phi-công một triệu yen.

Cách chẳng bao lâu đây, nhưn diệp hồng của ông lập đặng 15 năm, mừng nên ăn lễ, ông có cho mấy người giúp việc trong hãng của ông hết một triệu yen. Số tiền này chia đồng cho mấy người nào làm việc trong hãng đặng trên 5 năm. Mới hôm đầu năm đây, ông cho hết thấy mấy người làm việc với ông hết một triệu yen nữa. (Mỗi yen hơn 1 quan tiền Tây).

Tuyệt. — Trên hướng Bắc nước Nhật-bôn tuyết xuống nhiều lắm. Đường sá đây những tuyết, đi không đặng. Nhà-nước hết lòng lo lẫn mưa: dân đẹp tuyết heo đường xe lửa, cho mỗi tên dân làm một giờ ăn tiền tới một yen song kiếm cũng không đủ người mà đẹp tuyết cho hết.

Xiêm-la-quốc

Á-phiện. — Nước Xiêm-la hết lòng lo lẫn làm cho tuyết thuốc á-phiện. Tạ Borispat, hai tên Khách-trú bị bắt vì tội chở lậu thứ thuốc độc này. Bất đặng hai thùng đặng 2 ngàn 263 lượng và 452 gram-

mes á-phiện. Đã vậy mà trong lúc lính bắt đặng, hai chú còn nói chuyện chịu tiền đặng xin tha chớ! Hai tội!

Kể hôm thứ 7 rồi đây, dưới chiếc tàu « Chang-Chow » chạy về Hưởng-côn có bắt đặng một người đem theo 314 lượng á-phiện và một người nữa có gần một kilo rưỡi cũng là á-phiện. Thiệt các chú ưa á-phiện quá!!

Lính Nga bên Đại-pháp

Các tướng-sĩ Nga bên Đại-pháp đều rập nhau vào đơn xin tòng chính trong đạo binh Huê-kỳ. Đơn gửi về Mỹ-quốc rồi. Các binh lính Nga tùy tùng các tướng-sĩ ấy, chắc cũng theo mấy ông chớ chẳng không.

Lính Thổ trốn

Có điện tin bán lại nói rằng đạo binh Ture (Thổ-nhĩ-kỳ) của ông Falkenhayn đặc đi từ Constantinople qua Palestine, trong ba ngày mà lính trốn hết 16 muôn tên, ông Falkenhayn buồn ý ngã lòng, bên trở lại Constantinople.

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy, từ \$1.85 tới \$1.90.

Table with 2 columns: Item and Price. Kho nhà nước 3f.85, Hãng Đông-dương 3.88, Hongkong Shanghai 3.86, Chartered Bank 3.85, Banque Industrielle de Chine 3.88

BAC-KY

Đi đâu mắt rồi? — Hôm chiều 21 Janvier, thầy đội sơn-đá tên Roy đi đâu mắt. Từ ấy đến nay không ai gặp thấy nữa. Đương tìm kiếm. Không biết làm sao mà thầy mất như vậy. Không biết chừng bị ai giết rồi chăng? không lẽ.

Xe hơi cán chết 2 người. — Nam-kỳ có xe hơi cán người ta chết. Bắc-kỳ phân bị cũng có xe hơi cán người ta chết vậy. Lóng trước có một bà già bị xe hơi cán chết. Xe hơi ấy quan Chương-ly coi máy. Mới đây một đám khách trú và xam tại Hải-phòng đồng ngồi xe hơi dạo chơi phường-phố. Xuất hành không coi ngáy, nên xe hơi đụng một lượt hai người Annam đương khiên một con heo. Cả hai đều chết hết, còn con heo thì không biết làm sao vì không nghe nói. Người ta đi dưới đất mang bụi, còn mây chủ ngồi trên xe hơi lại bình yên sao đặng? Vì vậy nên khi xe đụng đội lại một cái làm cho mấy người ngồi trên xe đều văng ra phía trước hết. Một á-xam bị vít nặng, còn mây chủ khách kia đều bị thương tích kể ít người nhiều, trừ ra người coi máy xe hơi vô hại. Còn cái xe thì lật xồng ruộng. May chớ không thì đã về Tàu hết rồi còn gì!

Hỏa hoạn. — Hôm 13 janvier, lời 10 giờ tối có xảy ra một đám hỏa hoạn quá to tại hàng làm hộp quẹt. Ông Albert, là chủ sự sở Thương-chánh liền đánh giầy thép nói lại cho bót chánh mà xin lính chữa lửa, còn mấy người giúp việc của hãng đều lo cang lửa cho khỏi cháy lang qua trại gần đó là chỗ để nhiều món nhay lửa như là viêm, đầu lửa và 150 thùng hộp quẹt làm rồi. Lấy làm may lắm vì nếu lửa bắt cháy đặng trại ấy thì hại to biết là dường nào!

Một lát máy chữa lửa quận thứ nhứt chạy tới, kể máy của quận thứ nhì và các máy của sở mã-tả, sở pháo-thủ và lính tập đồng chạy tới. Thấy đều ra tay chữa lửa. Qua đến 2 giờ khuya mới rồi. Hư hao cả thấy chừng 2 ngàn đồng. Mây cái máy trong hàng đều vô hại, còn trại thì sườn bằng sắt nên không sao cho lắm. Nay đã khởi công sửa trại lại. Trong tám bữa thì rồi.

NAM KỲ

Saigon

Bây giờ tới phiên xe hơi Nam-Kỳ đả. — Ngày 24 Janvier, lời 3 giờ rưỡi chiều cái xe hơi số 804 chạy từ Saigon vô

Chợ lớn, đi đường mé sông Bến-nghé. Khi tới gần chợ Cầu Ông-Lãnh, xe hơi đụng một đứa nhỏ 14 tuổi tên Trương-vân-Hiêu, té nhào, máu chảy đầy mình. Nhiều người lật đật chạy lại đỡ nó dậy, đỡ lên xe kéo, kéo lại bót quận thứ nhì. Ông cô Bonhomme liền bốn thân dắc lại nhà thuê thì trước chợ mới. Quan thầy Rotton cho thuốc tặn tinh mà vì thẳng nhỏ bị cán trên đầu, nên chẳng bao lâu nó tắt hơi. Theo như lời khai chứng cứ thì lúc cán đó xe hơi đi phía tay trái mà lại không bóp kèn cho đủ nghe. Chủ xe hơi là một người khách-trú thương-mại ở Cholon. Bây giờ còn đương tra xét. Sau sẽ biết lời về ai. (Thiệt cái nó xe lửa với xe-hơi sao mà nó hay ăn hiếp người ta quá da!)

Bắt đặng ăn cướp. — Tòa dạy tra xét trong tỉnh Giadinh và Bienhoa về vụ ăn cướp dợt giữa đường 500\$ của tên Trjnh-Long là người làm việc tại sở trông đũa tại làng Phước-ly của một người khách ở Cholon. Xét ra bắt đặng tên Trần-vân-Phao kêu là mười-Phao, 28 tuổi, chánh đàng, Hồ-vân-Lâu kêu là Hà-vân-Lâu, 33 tuổi, Trần-vân-Có 20 tuổi và Trần-thị-Mai 22 tuổi. Thị này là người đưa đồ Các-Lái (Biênhoa). Cả bốn đều giải đến cho tòa phân xử.

Chết trôi. — Mới vớt đặng thầy một người dòn bà Annam trôi gần cầu tàu của hãng tàu chạy đường biển. Quan thầy khám thấy nói rằng tại té xuống nước mà chết; chớ không phải ai giết vì xét trong mình không có dấu tích chi hết. Tại sông Saigon đã gió nhiều-mà lại nước chảy mạnh, nên người nào té xuống đó, nếu không ai hay mà vớt liền thì chắc chết, chớ khó mà lợi vô cho được.

Thất cổ. — Mới có 13 tuổi đám cá gan thất cổ mà tự tử thiệt là một đũa lâu nay ít khi nghe nói. Có như vậy cũng bởi đâu chi oan ức lắm hay là mang bệnh điên mới làm như thế chớ!

Mới đây có một con xam, 13 tuổi tên Trang P. .... ở với chủ nó là Vương-đức-H. .... tài-phủ ở đường Amral Rose, thất cổ mà chết. Hồi lại thì mây người ở trong nhà đều nói cách mây bữa trước thị này làm như đũa khùng. Cũng có sợ nên coi chừng coi đỗi nó hết sức mà không khỏi. Đó là nó đi về nội mà!

Tân an

Ăn trộm. — Tên Trần-vân-Đ. .... là người giữ đất thánh tại Tân an mới bị ăn trộm vào nhà lấy quần áo lại còn rinh luôn một tấm kiềm lớn nữa. Hết thấy đặng 57 đồng. Tức quá! Phải để hỏi đó để tìm kiếm đũa ra ngoài cho dọi bóng đất thánh vào đó. Như vậy ở nhà khỏi đi mà lại coi chừng đất thánh đặng và ở nhà giữ nhà thì có đầu mất đó. Tại vụng tinh nên đã thất công đi ra đất thánh mà lại còn bao của nữa chớ!

Vàng bạc dưới đất

Buổi xưa nước Nam chưa đặng bình tịnh, như bây giờ, dầu cho ngoài cõi đặc an, chớ quân đạo tặc cũng thường khuấy rối! cho nên những nhà cự phú Annam phần nhiều phải đem tài vật, tràn châu chũm đồng mà chôn đi, vì sợ phòng khi mà nó phải về tay Đạo-chích. Bởi vậy, trong lúc thừa bình dân chúng, đặng an cư lạc nghiệp như buổi này, thì cái hạnh phước của chúng ta lớn biết bao nhiêu, cái ăn trạch của Đại-Pháp biết bao mà kể xiết.

Bởi vậy mới rõ lúc trước hay chôn đó quý trọng; Trong năm 1874 (Ất-hợi) cách 44 năm nay, tại làng Xuân-Sơn, có người kia mượn đào vườn làm vườn; lấy đặng hai lớp đất, gặp một cái khạp, tên đào mượn thật tinh, kêu chủ vườn lại hỏi. Người chủ lãnh nhận diện, dối rằng của va chôn, rồi xúm khiến lên; trong khạp đặng một nải chuỗi cau vàng một cái đĩa vàng, một con cóc vàng và bốn nén bạc. Người làm công sau mới rõ mình đại, nên tức mình phát bệnh mà thác. Người chủ vườn phá cái đĩa ra bán làm vốn, lần lần cho vay đặc nợ, làm giàu, ngày nay con cháu rần rạt lại còn nải chuỗi cau và con cóc vàng để làm trấn gia chi bửu,

Qua năm 1906 (C-nh-tý) cách 18 năm nay, tại Hiệp-Hòa, có tên T phát có vườn thình lình nghe tiếng rờn rảng như tiếng bả của bọn cờ bạc, xóc khua, va liễn chạy lại chỗ kêu ấy thì thấy tiền điều lớn ở dưới đất trào lên cuộn cuộn thế mạnh hơn nước. T mới ngựa nón bắt đầu đặng 3, 4 mươi đồng, và sợ hết không hết nên kêu mấy người đang màn đàng kia lại thì tiền điều ấy liền chun xuống đất hết. Tên T coi lại tiền còn tại nón đồng lớn bằng khu tổ sáng sửa đi thường có bốn chữ: « Càng-Long thông-bửu. »? Ngày nay con tên T giữ tiền ấy như là của quý!

Đến năm 1914 (Giáp-dần) cách bốn năm nay cũng tại Hiệp-Hòa; tên Đ. đào địa đặng một khạp tiền kẽm, ước chừng 50 quan màu xanh lặc lã, không khờn mẻ một cạnh, tiền này có 3 hiệu vua Annam: Gia-Long, Minh-Mạng, Thiệu-Trị; trong xóm kể dối 1 quang người 5, 7 tiếng để dịch cân mà cân bặt đường làm bảnh!

Thế thì vàng bạc lớp xưa vẫn còn mai một dưới đất nhiều lắm, chớ phải chơi gì!!!

CAO-HÀNG Hiệp-Hòa (Nghiên)

HI TIN

Bồn-quán mới đặng thiệp mời của quan Đốc-phủ-sứ Thái-vân-Bồn, thường-thọ ngũ-dãng bửu-tinh, Đông-Dương Chánh-phủ nghị-viên, rằng đến ngày 6 Février 1918 này Ngài đã định gả lịnh-ái là cô Thái-thị-Vi cho M. Francois Nguyễn-đức-Phương là con trai của quan Tri-phủ Nguyễn-đức-Tổ, chủ-quận Ô-lác (Travinh) Bồn-quán vẫn biết hai bên đều là nhà phước hậu, mà ray lại kết nghĩa Châu-Trần, vậy mới gọi đợng môn đối hộ.

Nay bồn-quán xin chúc mừng cho hai họ: Loan phụng hòa minh, chung tu trập trập.

N. C. M. Đ.

Tổ lòng cảm tạ

Monsieur Nhị-thiên-Đương nhà giám; Kính thưa ông chủ Tiệm đặng mọi việc lành. Sau thăm bốn bạn trong Tiệm đặng bình yên; Sau tôi cảm ơn Tiên-Sanh Vi-Tệ-Sanh đợc ơn có công lên non núi tìm kiếm nhiều phương diện đợc mà chớ tạo ra bả thuốc ho hiệu là (Hóa đàm chỉ khai).

Trong lúc trước tôi có gởi thơ cho bửu-hiệu mà mua 10 bao thuốc ho về tôi uống thật hay, quả như lời in bảnh trong tờ Nông-Cổ chẳng sai. Vì tôi lạc-huyết một lần sau ho khốc khốc hoai mà tôi uống thuốc đã nhiều tiền mà không dứt chứng ho. Nay tôi nhờ uống thuốc (Hóa đàm chỉ khai) của ông thì hôm rày sự ho của tôi đã hết; nên tôi phải xưng tụng một vài lời để tỏ dạ biết ơn ông, xin ông chớ phụ.

Nay kính, Cái-Mơn, Phú-biệt Hương-bộ Châu kính tặng.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng.

大法禮儀 Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

Khi đến nhà người lãnh việc. Mấy người lãnh lo việc cho mình, như: No-te, Trang-sư, và Quân-ly công-ty, đều rước khách nơi phòng viết. Mình có việc chi đến đó, đầu vẫn mặt người mình cũng phải lấy nón xuống, để đầu trần, ngồi mà đợi. Khi người đến thì mình

chào hỏi rồi có việc chi thì nói liền. Chẳng hết chuyện thì đứng dậy, cảm ơn rồi đi về. Còn cái ghế minh ngời, thì đầu để đó, đừng bưng đẹp chi hết, Theo phép lịch sự của người Langsa, hễ khi mình đến nhà ai mà người ta, hoặc chủ nhà hoặc kẻ ở nhất ghế ra cho mình ngồi, hoặc ghế để sẵn nơi bàn, mình kéo ra mà ngồi, khi ra về thì cứ bỏ đó cho đứa ở nó dọn sửa lại, chứ mình dọn sửa hoặc nhắc để y lại chỗ cũ, thì coi ra mình là người quá mà dốt nát hèn hạ lắm.

Chờng khi trả tiền cũng phải giữ khuôn phép. Như tới một lần mà xong việc, thì khi gần đi về, phải hỏi tiền huê-hồng là bao nhiêu. Người nói bao nhiêu rồi, mình lấy tiền để trên bàn mà thôi, đừng nói chi cả. Còn việc nào mà phải tới lui nhiều phen mới xong, thì khi rồi việc mình viết thư mà cảm ơn và hỏi phải trả bao nhiêu. Hễ nói bao nhiêu thì trả bấy nhiêu, chẳng nên trả lên trả xuống. Thường thường tiền huê-hồng cho mấy ông Lương-y và Trọng-sư bao nhiêu, ai cũng biết; Như mình liệu trước ông đó đòi mả quá thì mình đi kiếm ông khác, đừng để xong việc rồi mà nói mả nói rở thì không phải phép.

Khi có việc với mấy người làm việc giầy
 Khi có việc chi với mấy người làm việc giầy trong các hãng buôn, thì đi đến đó cứ việc đi vô không gõ cửa, mà bước vào cửa thì lấy nón xuống rồi muốn nói chuyện với người nào thì đi thẳng lại chỗ người đó ngồi mà nói. Như chuyện phải nói một hồi lâu mới rồi thì kéo ghế mà ngồi chẳng cần đợi biểu. Khi xong việc hết, lấy tiền để trên bàn mà trả, rồi cảm ơn mà đi về, còn ghế mình ngồi thì cùng để y vậy, đừng để lại chỗ cũ.

Trọng-sư và Lương-y được phép đòi tiền huê-hồng luôn. Song một hai khi hoặc là quen biết hay là bởi có chi cho nên người không nhận tiền trả, thì mình phải sẵn vật chi đơm đến mà cho người đứng đờn ăn, chờ chẳng nên làm thình lình luôn.

(Sau sẽ tiếp theo)

N. C. M. Đ.

Giáo đường đặc nghị

Nhơn dịp giao chơi, đi ngang qua trường ông Nguyễn-xích-Hồng, thấy người đàn gło dọn dẹp sửa soạn làm thêm cho phân biệt việc học hành và chỗ ăn chỗ ngủ, tôi ghé lại hỏi thăm sự thì bằng-cấp so-học năm nay thế nào? Ông Hồng nói rằng học trò của ngài chọn tựa tám trò thì tại Saigon đều đậu trọn 8 trò. Trong đó có một trò đậu thứ nhì và một trò đậu thứ ba.

Lại còn hai mươi trò xin ứng cử thì đậu 17 trò. Cả thầy là 25 trò đã năm hạng bằng-cấp so-học rồi. Tôi hết sức ngợi khen vì đã có nhiều trò đậu cao mà lại số đậu nhiều hơn các trường. Tuy vậy mà Ông Hồng còn nói rằng hừa phỉ tình, vì ngài muốn số đậu cho liên tiếp (kể đeo) nhau, vì ngài rắng cần mần từ trò, song vì vạn sự khởi đầu nan, nếu muốn chọn lựa cho hạng thầy giỏi thì cũng trở một hai tháng đầu; chờ năm tới đây đầu đó sắp đặt rành rẻ rồi, giáo-sư cũng chọn lựa sẵn rồi chừng nhập trường thì cứ lo cần mần trông việc giáo-dục thì mảng năm có lẽ phỉ lòng ngài ước nguyện hơn.

Tôi kính mảng cho mấy ông có con cháu đã đậu nên danh và cũng mảng cho mấy trò đã đậu thang mây vững bước.

Tôi tưởng lại lục châu quý ông quý bà ai cũng muốn đem con cháu mà phú thát cho ông Nguyễn-xích-Hồng, trước là đểng chất ý con cháu mình không mất ngày giờ, sau là giúp đều công ích đồng-bang cho mau thành tựu.

Bởi mắt thấy như vậy nên lòng tưởng trong Lục-châu liệt vị có con cháu cũng đáng đem ký thác vô trường này, vì chỗ gáng cho mình phú thát sự giáo-dục con cháu mình. Lại nghĩ rằng cuộc mới khởi ra, thì thế nào người cũng phải rắng sức mà lo cho cháu tác.

Chữ-Bút

Thọ ân mạt vong

Kính tỏ cùng liệt vị tôn-bằng và qui hữu: xét vì tôi vẫn chưa có chút công chi

cùng liệt vị mà trong đám tang của ông thân tôi đây liệt vị hết lòng cố cật người ở gần thì đưa đón rất đông, còn người ở xa lại gửi tin đến phân ưu cùng tôi, thiết tôi lấy làm áy náy, chẳng biết lấy chi mà báo đáp cho vừa, nên phải cậy ông chủ-bút ấn hành giùm một đôi lời mà tạ ơn liệt-vị, cúi xin liệt-vị nhậm tình.

TRẦN-NGỌC-LÊ kính tạ

女界鐘

NỮ GIỚI CHUNG

Xuất bản quảng cáo

Chị em tôi vẫn biết thân phận rằng: Khôn ngoan cũng thế đơn bà; trợn bứt trường văn, đầu đến khách hồng-quần, mà gà mái cục tác, muốn mượn tờ giấy cây viết, làm chuông báo thức kêu đoàn chị em. Thế thì cũng trái cái bản phận thiết.

Song trộm nghĩ: Con tạo-hóa đã nắn ra cái hình người, trai hay là gái, ai chẳng một đồng cân lương-tri lương-năng ấy? Và đương cuộc đời tranh-cạnh, tránh hưng-vong còn đến thất phu. Huông chi đơn bà rất có quan-hệ lớn ở xã-hội. Há lại chẳng nên mượn ngòi bút sắt, tả tấc lòng son, đặng tỏ vẻ với bà con trong ba xứ sao?

Bởi thế bản-báo xuất hiện ngày nay, cái chủ-nghĩa cần nhứt là đề-xướng việc nữ-học, chứ chẳng dám can-thiệp đến cả chánh-trị, cũng chẳng dám đua tranh với bực tài trai.

Bản-báo sự nghiệp thiết mông như tờ giấy, trách-nhậm lại chu-ên về đơn bà, đầu dăm khía môi mùa mỗ, lãng-loãn rắng xương nữ-quyền; đầu dăm nhứt mẹ nhì con, khoe khoang rắng khai dân-tri; đầu dăm bắt chước như nhà lập-pháp, mà định cái phương-châm giáo-dục của chị em; đầu dăm tự-nhận là có giáo-sư mà theo trong qui-cù chương-trình như trường học.

Vậy thì Bản-báo có cái mục-dịch gì riêng?

Bản-báo muốn đem một tâm lòng ngây, giúp trong bạn gái, gây cái nền từ-dục một đôi chút.

Vấn biết ngày nay ngời nói đến chuyện nữ-học những bà không lưu-tâm tới, tưởng việc chẳng đủ làm khinh trọng gì. Thế nhưng mà một nước quá nửa phần người, trừ làm cái máy đẻ con, ngoài ra không nghĩa-vụ tu-trường gì khác. Vậy thì tương-lai này, nữ-giới nước ta, kết-quả rồi ra làm sao?

Cái vấn-đề ấy, là một cái vấn-đề rất quan-trọng của bà con ta cần phải giải-quyết ngay nay.

Đã đành rằng, mẹ nuôi (nước Langsa) ta, thương ta như con gái út, lập trường nữ-học, dạy ta nữ-công, kẻ ra thì đơn bà ta bây giờ, cũng đã tấn bộ lắm thiệt. Nhưng ngoài một phương-dụng ấy, thì chưa thấy có ảnh-hưởng gì khác.

Ồ! Luân-lý suy đổi, thì giống nói hư-hông, phong-tục bại hoại, thì lòng người kiêu ngoa. Ta đương trong buổi giao-ký, học cũ đã suy, học mới chưa thành, chiếc thuyền con linh đình giữa biển, cảnh-ngộ thiết là nguy-hiêu lắm thay! Nếu cái phương-châm ngày nay, mà sai một ly, thì đi ngàn dặm, hậu vận tổ-quốc ta, tân-hóa cũng ở đó, mà thôi-hóa cũng ở đó! Vậy bà con ta, nên nghiên-cứu cách gì, cho còn được quốc-tủy, cho hiệp với thời-ngôi, cho khỏi tiếng cười chê phụ-nhơn nan-hóa?

Mã chị em bạn gái chúng tôi, vẫn bán-khuôn về nỗi niềm ấy. Nên mượn tờ báo này, đặng cùng các bà đồng-chí trong nước, nghiên-cứu sao mà giải được cái vấn-đề ở trên.

Theo ý-kiến riêng chị em tôi tưởng: Cuộc đời đang buổi trăm khôn ngàn khéo, mạnh được yếu thua này, chi bằng trước hãy nên gây lấy hai bực. Một « Phổ-thông » hai « Thiệt-nghiệp »

« Phổ-thông » là bất cứ giàu, nghèo, sang, hèn, ai cũng có chút học-thức trong não. « Thiệt-nghiệp » là nhứt thiết đơn bà con gái, ai cũng có một nghề nghiệp trên tay. Có học-thức thì mới biết bổn-phận làm vợ làm mẹ. Có nghề nghiệp thì khỏi tiếng nhờ chống nhờ con. Vậy không những trước rắng trong gia-đình, và cũng là ích chung cả xã-hội nữa.

Biết báo chí cho đạt được cái mục-dịch như thế? Tưởng cũng còn lâu thay mà cũng là khó thay!

Bản-báo vì một tâm lòng si-trường ấy, nên vượt cả bổn-phận gái, mà xướng cái chủ-kiến riêng, đầu rắng sông cạn đá mòn, chỉ am tới, thì-chung vẫn một tâm lòng son, không phai lạt.

Người xưa có câu thơ để chuông rắng: « Một tiếng khua vang, năm hồ bốn biển ». Bản-báo tài hồ sức mọn, đầu dăm tự-phụ như cò-nhơn, nhưng cũng chẳng đến nỗi quá liều như lời tục nói: « Vác chiêng đi đánh nước người, chẳng kêu cũng đánh một hồi lay danh ». Nghĩa chỉ có ý muốn tự mình như chuông báo thức, kẻ tai mây tiếng, kêu nhau trong chị em nhà. Bởi thế nên lấy tên Nữ-giới-Chung mà đặt hiệu báo.

Sau hết xin nói Bản-báo có mấy cái tánh chất riêng này.

1. — **Vun trồng gốc Luân-lý** — Từ cách ăn thói ở các bà hiền-triết đời xưa và đời nay, châu Âu chỉ châu Á, lọc lấy cốt tinh-ba, trộn lộn vào một lò, đúc cái gương đạo đức, soi chung với bạn má-đào.

2. — **Trào ngược là biết thương người** — Lược đại-khái những học-thuật xưa nay, các hiệu trạng trong ngoài, cuộc đời biến đổi làm sao, thân ta quan-hệ thế nào, lấy lời giản-dị, tỏ nghĩa cao sâu, đặng thích-hiệp với trình độ đơn bà nước ta, và có cái kiến-thức tương-dương với người nam-tử.

3. — **Gây dựng cuộc công-thương** — Diển các khoa chuyên-môn thiết-dụng tả những sự chiến-tranh vô-hình kêu nhau đem nghề tay đưa bơi với đồ máy, trọng tuổ-hóa vừa giữ lấy lợi-quyền.

4. — **Liên lạc mỗi cảm tình** — Tò cái nghĩa chùng-tộc kết một giải đồng-tâm, biệp cả Bắc, Trung, Nam, làm một đoàn-thể lớn, cho rộng đường phổ-thông, được mau chơn tân-bộ.

Ấy bốn cái tánh-chất đó, là nét liêt tinh-thần của bản-báo, mai sau đầu đạt được hay không, còn trông về phẩndồng chị em trong một nước.

Bản-báo theo lệ tuần báo, mỗi tuần là xuất-bản một kỳ, mỗi tập là 24 trang, nội-dung có tám mục như sau này:

- 1) Xã-thuyết
- 2) Học-nghệ
- 3) Gia-chánh
- 4) Văn-uyên
- 5) Tạp-trở
- 6) Thời-dàm
- 7) Truyền-ký
- 8) Tiểu-thuyết

Phàm những bài bàn về các vấn-đề có ích lợi chung với trong bạn gái, có quan-hệ lớn đến việc đơn bà, lấy lẽ công, bình-tình mà luận. Một chú-ý về phần phong-hóa, hai cò-động về việc công-thương. Tóm lại là ngụ cái tinh-thần của bản-báo, thì thuộc về mục « Xã-thuyết ».

Phàm những nghề chuyên-môn, đã có thiêt-nghiệp, mà rất giản-dị, hoặc làm tay, hoặc dùng máy, có thể ngồi nhà mà nghiên-cứu lấy, không thấy, mà chế-tạo được, rất giúp ích cho nhà làm nghề, thì thuộc về mục « Học-nghệ ».

Phàm những việc cần dùng hằng ngày trong gia-đạo, như may-vá, nấu-nướng tinh-toán, thuốc-thang, và cách nuôi, dạy con, chỉ biểu đưa ăn đưa ở, cho các-ký-cang, có nề-nếp, thì thuộc về mục « Gia-chánh ».

Phàm những bài từ, phú, thi, ca, của mấy bực đàn-u-viên, khuê-tú, ngâm-trương ngợi tuyệt, nhả ngọc, phúng châu, lấy câu văn mà di-dưỡng tánh-tình, mượn bút hoa mà vẽ với tư-tưởng, thì thuộc về mục « Văn-uyên ».

Phàm những bài không vào môn-loại nào không có thể-lộ gì, như bài « Lai-kieu » lời « Cách-ngôn » chuyện « Khô-hải » câu « Thai đồ » và các cuộc chơi tiêu-khiển, mà có ích trí khôn, thì thuộc về mục « Tạp-trở ».

Phàm những việc hiện-tại, ngoài thế-giới trong nước nhà, mà có quan-cảm với nữ-giới, hoặc các phóng-viên gửi lại, hoặc theo báo tây dịch ra, cứ trong sự thiêt, hay khen hèn chê, như thế-lệ nhà làm sử vậy, thì thuộc về mục « Thời-dàm ».

Phàm những liêt-truyện, các bà mả, hiên, đầu thảo đức hạnh tài-ba xưa nay,

đem phần son tô-diêm non sòng, mà mai một, không mây ai nhớ được lịch-sử. Như là những bà có tài-đức trong nước ta, đều sao-lục lại, làm tập kiểu thơm, làm bia kỷ-niệm làm gương cho khách hồng-quần, thì thuộc về mục « Truyện-ký ».

Phàm những truyện cổ lý-thú, của mấy nhà Đại-tiểu-thuyết-gia, kỳ-thật làm người trong sách, mà tả cái chơn-tướng thói đời lòng người. Ngụ ý khuyên răn, nghĩa thường-pháp, trong lúc mua vui, đặng ngân ngửa thói xấu trong xã-hội, thì thuộc về mục « Tiểu-thuyết ».

Sau nữa hôn-báo xin nhắc rằng : Phàm trong bài nào, hoặc có câu nào chữ nhỏ, dưới sẽ xin chú-thích minh bạch, đặng bạn đọc báo, khỏi phiền về cũng một tiếng nói, mà thành như cái ranh bạn vô hình.

KINH KHẢI

Toà soạn báo ở tại đường Taberd số nhà 15 Saigon

Những người viết-báo đều là đờn bà.

Giá bán trọn năm..... 5\$00
Nửa năm..... 3 00
Học trò nam nữ và các hạng linh (Tính giá nhẹ)..... 4\$00

Định ngày 1er Février này xuất bản.

Nữ-giới-Chung
Hí-lộ.

NHÀN ĐÀM

Thằng dui làm phách

Xoài là một đờn dui mà tánh hay kiêu ngạo.

Ngày kia đang chống gậy rờ đường đi ngang qua trường học, nghe trong trường ông thầy nói sách cho học trò, thì làm bộ trẻ môi rồi chế thầy nói bậy. Kể nghe học trò ngậm thơ, nó cũng chế ngậm sai. Lúc ấy lại có tên Oi đi sau lưng, thấy vậy làm thinh, vì biết nó là đờn dui, mà hay làm phách, không cãi lấy làm gì, để coi nó chế cách nào cho biết.

Một lát đi ngang qua đình thần, nhằm lúc làng đương kỳ-yên, có tướng-lê đọc văn, thằng Xoài cũng lát đầu mà chế đọc giở.

Ôi giận ừ gan, liền hỏi Xoài rằng : Tuổi tác anh bao lớn, học hành được bao nhiêu, mà anh phách làm vậy anh ? Tôi nhằm ông thầy nói sách đó, tuổi anh thiệt đáng như con, tướng lê đọc văn đấy, anh cũng nên kêu bằng bác, mà sao anh chế hết vậy anh ? Vậy chớ anh giỏi chớ nào dám hết ra cho tôi nghe thử. — Xoài mắt cở nghẹn ngào, song cũng nói gương rằng : « Thì cái tánh tôi thuở nay anh để đi không biết hay sao ? Cứ chế bướng mà chơi; vậy chớ tôi bồng quẩn dui mù, thấy chi đâu mà biết hay biết giở. — Ôi nghe nói lại càng nổi xung, liền mắng lớn rằng : Ba mươi đời thứ dui thì chịu dui phứt cho rồi; lại còn làm phách mà ngạo đời chớ chúng ghét.

Kampot, LÊ-TẤN-BỨ.

Ích lợi chung

Saigon, le 20 Janvier 1918

Monsieur le Directeur,

Có một việc rất may cho người Annam ta. Vẫn tôi có nghe họ nói uống Mông-tiên-trà thì bỏ á-phiện mau mà dễ tôi không tin, kể quan Hội-đồng Hộ-bảo-Toàn lên ở nhà hàng Mэкông chơi, nói đã nhờ Mông-tiên-trà mà bỏ á-phiện rồi, Ngài hút đã 20 năm, uống 3 hộp hết ghiền, tôi bèn nghe theo, quả thiệt như lời, danh bất hư truyền.

Tôi mừng quá lật đặt cho ông hay đặng cho thiên hạ hiểu mà dứt sanh linh khỏi nơi khổ-hải.

Nay kính
Ngô VĂN-MẤN

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÂU

Một cách mau lẹ hiệu D. RICHARDS

Nước màu này tốt nhất, chàm một chút thì thầy tóc râu đổi ra màu Đò dọt. — Đò sạm. — Hay là đen huyền

Theo ý mình muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hễ dùng thì thầy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chẳng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mực tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

Gởi cho hàng một cái mặng da 4 quan tiền tây thì hàng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A. SEGUIN
Rue de Moulis

Môn bài số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

探偵小説
Trình thám tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Sáng ra bữa sau Lại-Xuân-Điền vì tính đi La-sĩ-Đích, nên dậy sớm lắm, rửa mặt thay đồ, rồi kêu xe tước ra bến xe lửa. Đứng đợi hơn 10 phút đóng hồ mà không thấy A-nghiêu trong lòng lấy làm lạ ngỡ là Tiểu-quí Trình-thám gạt mình, cho đến xe gần chạy cũng không thấy dạng hình chi hết. Còn đang ngỡ ngàng bỗng có một người ở phía sau lưng vỗ vai một cái mà nói rằng : « Thu-San, xe gần chạy rồi, bầy lên cho mau còn chờ ai đó ? » Lại-xuân-Điền dục mình dạy lại thì thấy một người còn trai mà không biết là ai, bèn lấy làm lạ, liền đáp lại rằng : « Chú làm sao chớ, tôi đây là Lại-xuân-Điền, chớ không phải Thu-San nào hết ». Người ấy cứ ngó chăm chăm Lại-xuân-Điền. Lại-xuân-Điền thấy vậy thì hỏi rằng : « Vậy chớ chú là ai ? » Người ấy liền thò tay vào túi lấy ra một miếng danh thiếp trao cho Lại-xuân-

Điền. Lại-xuân-Điền xem thấy 2 chữ A-Nghiêu thì hồ nghi ; vì coi bộ tướng không giống A-Nghiêu chút nào hết, nên đứng nhìn ngỡ ngàng, rồi vùng sức nhớ lại mà nghĩ rằng bọn Trình-thám thường đổi hình biến tướng hay lắm, lại còn bọn đồng lõa với nhau mà gặp chỗ đóng người thì ít hay kêu tên thiệt ra lắm, nên mới kêu tên mình bằng Thu-San. « Nghĩ như vậy liền hỏi ý, bèn cũng dùng tên giả mà kêu A-Nghiêu lại rằng : « Trưng-Hiên, Ta đợi mi này giờ lâu quá. » A-Nghiêu hỏi : « Anh mua giấy chưa ? » Và nói và đưa cho Xuân-Điền một miếng giấy xe lửa. Rồi dáo nhau lên xe.

Lúc ấy Lại-xuân-Điền tuy cũng có nhiệt-tâm lo lắng về vụ án đó lắm, song không biết làm sao mà tìm cho ra. Khi lên xe lửa, nhắm cái xe lì có bộ hành, hai người bên to nhỏ bàn tính với nhau. A-Nghiêu nói : « Tại La-sĩ-đích như g nhà hàng lớn mà có danh non hết thì có ba chỗ mà thôi. Chúng ta đến đó bêu bọ đưa số bộ hành ra cho chúng ta coi thì biết lúc nhà họ Vương ra đây ngụ tại chỗ nào, rồi bắt mỗi đó mà phăng lần thì xong việc chớ có

khó chi. » Còn đang chuyện vãn với nhau, chẳng dè xe đã tới chỗ. Hai người bèn xuống xe đi thẳng đến mấy nhà hàng trước hết, vào nhà hàng kia biểu người chủ đưa số bộ hành năm ngoài ra, kiểm duyệt một hồi quả thấy năm ấy, ngày ấy, tháng ấy, có Vương-vĩnh-Tiên, Xảo-Châu và Mai-Anh, ba chú cháu đến ngụ tại đó, coi riết rồi phía sau lại thấy có tên Nghiêm-thiên-Lý. Lại-xuân-Điền gật đầu mà nói thầm rằng : « Té ra Nghiêm-thiên-Lý thiệt quả ở ngụ tại đây một lượt với Xảo-Châu mà ! » Liền lấy viết chì và cọn sổ nhỏ ra mà biện hết các việc như vậy :

1° — Xảo-Châu và Mai-Anh hai nàng năm ngoài đi với ai đến La-sĩ-Đích ?

— Đến La-sĩ-Đích làm những việc gì ? và lai vãng với ai ? ở La-sĩ-Đích mà đi hồi nào ? Nhứt nhứt sự-tình đều có quan hệ phải thám dò cho kỹ.

2° — Phải chiều theo các khoản trước mà tra xét lại lịch của Nghiêm-thiên-Lý.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT.

THÚ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-Hoe lưu lạc)

Bến xứ Ly-ly-bu

HỒI THỨ BA
(Tiếp theo)

Vì vậy nên Ngài phải hội hết đình-thần mà công luận. Rất may thay! lúc ấy lại có nhiều ông quan đại-thần trung trực hiệp theo ý-kiến của tôi.

Đức-vua cãi với các quan ấy không được, nên trở lại mà hôn tôi. Cũng có ít ông quan bất trung, thấy tôi được danh cao vọng trọng như vậy thì đem lòng ganh ghét, nên thường kiếm lời gièm siểm, toan mưu tập kế mà hãm hại tôi. Nhưng mà từ xưa đến nay nước nào cũng vậy, hề chánh trực thì nan thân, mà siểm du thì dị hiếp, ấy là lẽ tự nhiên. Cho nên t

đó về sau cũng vì những lời đưa mị đem pha mà nó làm cho Đức-vua lần lần quên hết công-công của tôi.

Ài dè cách chúng nữa tháng, sau khi tôi thoát thủ chiến-thuyền, thì có sáu vị Đại-thần bên nước Bơ-lơ-phúc-cu, đại tùy 5 trăm quân hộ-vệ qua dâng biểu cầu hòa, trong tờ cầu hòa ấy lại có hứa nhiều điều rất ích lợi cho nước Ly-ly-bu.

Khán quan cũng nhớ các điều mà Đức-vua đã buộc tôi lúc tôi xin Ngài thả lỏng tôi đó chớ ! vì lúc ấy tôi túng thế quá, nên tôi phải chịu đỡ, nếu vua cứ theo lời buộc đó thì cực lòng tôi là dường nào ! Thiệt nói cho phải, Ngài chẳng hề nhắc nhở tới những điều đã buộc tôi lúc nọ, nên tôi mới khỏi làm những công việc nhọc nhằn.

HỒI THỨ IV (BỐN).

Phong-tục văn-chương rất lạ,

Quan-hôn từ-lán cũng kỳ !

Lúc tôi ở tại xứ ấy bấy lâu, tôi có

sắm một cuốn sổ riêng, thường để trong mình, thấy chi biên nầy dạng để dành mà làm kỷ-niệm về sau. Đây tôi xin nói sơ những phong-tục, nhơn-vật, văn-chương, luật-lệ và cách nuôi con của xứ Ly-ly-bu cho khán-quan tường lãm.

Dân xứ Ly-ly-bu bề cao không đầy một tấc rưỡi. Thú vật cũng có cây cũng không bao lớn, như ngựa và bò có cao cho lắm cũng lối chừng một tấc tới một tấc ba mà thôi. (Thiệt lúc ấy tôi cũng có ý kiếm cho được một con Thiên-lý-mã đặng mua để dành, phòng sau có trở về xứ sở mà đi cho mau, té ra tìm hết sức mà không được. Hỏi thăm thì người xứ ấy họ nói rằng : Ông có muốn kiếm Thiên-lý-mã thì phải qua Trung-quốc nơi miền Kỳ-bảo mà kiếm, chớ tại xứ Ly-ly-bu này Thiên-lý-mã ở đâu mà kiếm cho ư ờng công. Dầu cho ông có may mà kiếm được thì cũng chẳng ích gì, sức ông như vậy mà Thiên-lý-mã xứ này ông dùng sao

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là cửa hàng An-nam của hội Nam-kỳ Co-tu-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-Bác.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón caques, Valises.

Bộ may mừng Annam dệt rẻ và chắc. Ông súc thau, xuy bạc, ô trơn, ô chạm vân vân.

Vòng gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên. May quần áo Annam.

May áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemises, blouses.

Bán thiệt giá — may mau ăn công rẻ — có mượn được thợ giỏi.

Xin mời quý khách đồng-bang tới xem chơi.

BUI-QUANG-CHIÊU.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE

M. Michel THO, mới mở một tiệm hớt tóc ở đường Catinat, số 93, ngan nhà in và nhàn sách của ông C. Ardin et Fils. (Imprimerie Librairie Commerciale). Có bán nón, dù, xà-bông thơm và dầu thơm, vân vân.

Kể từ ngày 4 février 1918, có hai người thợ hớt tóc làm việc tại đường Catinat vô làm phụ trong tiệm Hamelin từ 11 giờ rưỡi cho tới 1 giờ rưỡi trưa, tới từ 7 giờ rưỡi cho đến 10 giờ.

Xin chớ quý ông lấy lòng rộng rãi đến giúp tôi cho nên việc thì tôi rất cảm ơn vô cùng.

Rượu Có-nhạc VIEILLE

EAU-DE-VIE DE JEAN là

một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn bốn chục năm nay

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp mượn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hèn, tan, tế, kỳ-yên, tàn-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách & xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gởi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
cần khải.

được). Thấy lời nói hữu lý, nên tôi cũng bỏ qua, còn những heo, chó, trư, dê thì hề cao chừng ba bốn phân, còn loại ngỗng có lớn cho lắm cũng không bằng con chim se sẻ. Nói chi những sâu bọ, thì con mắt tôi chẳng hề trông thấy được. mà tôi cũng khá khen cho Tạo-Hóa, đã sanh người vật nhỏ nhen như vậy, thì sanh cho dân xứ ấy cặp con mắt nó thiệt tinh thần, đầu cho vật nhỏ nhít thế nào, cũng trông thấy được cả. chúng nó nhảm đã hay mà lại thấy cũng xa, có một lần kia tôi thấy tên đầu bếp đang nhổ lông một con chim thiệt nhỏ hơn con ruồi bèn xư ta, mà nó thấy lông mà nhủ mới tài.

Tôi lại gặp một đứa con gái đang ngồi may vá, mà chỉ kim tôi không thấy được khăn-quan nghĩ coi, con mắt của chúng nó tỏ rõ là đường nào!

Khi lời hòa-vớc phê rồi, thì các quan đại-thần nước Bờ-lơ-phúc-cu dắc nhau

đến viếng tôi, vì mấy ông có nghe người ta nói lại rằng nhờ có tôi cang gián Đức-vua lắm, nên nước Bờ-lơ-phúc-cu mới khỏi bị hại to. Bởi đó cho nên mấy ông hết lòng khen ngợi và kính phục tôi đức của tôi, mấy ông lại các cơ hỏi tôi, cho rõ những thế thân của tôi đã làm mà lấy trọn hết cả đoàn tàu. Tôi bèn cất nghĩa cho mấy ông nghe hết đầu đuôi, coi ý mấy ông lấy làm khoái chí vô cùng. Khi mấy ông từ giả ra về thì tôi cũng kính lời cung chúc cho Đức-vua nước Bờ-lơ-phúc-cu 4 chữ *vạn thọ vô cương*, xin mấy ông chuyển tấu lại giùm, vì tôi có nghe rằng Ngài cũng là một ông vua có đức lắm. tôi lại hứa rằng trước khi tôi về xứ-sở tôi, thì tôi sẽ dâng mà yết-kiến Đức vua và viếng các ông luôn thể. Rồi đó các ông mới từ giả tôi mà trở về cố quốc.

Cách ít ngày sau tôi xin phép Đức vua dâng đi yết-kiến vua xứ Bờ-lơ-phúc-cu. Ngài cho thì cho mà coi ý không vui.

Lúc ấy những bọn gian thần nó lại dèm siểm mà hặc tấu với vua, rằng tôi có ý phẫn quốc, cho nên đã tư thông với các quan Đại-thần của nước Bờ-lơ-phúc-cu. Đức vua nửa tin nửa nghi, nên còn dự dự mà chưa bắt tội tôi chi hết.

Nãy giờ tôi quên lửng, chưa kịp nói cho khán-quan rõ ràng tôi mà nơi chuyện được với các quan Sĩ-thần Bờ-lơ-phúc-cu đó là cũng nhờ có Thông-ngôn. Tuy hai nước liên ranh nhau, song tiếng nói khác nhau xa lắm. Mà nước nào cũng gọi rằng tiếng nước mình là tiếng xưa, thanh bai và mạnh mẽ, tiếng nước khác không bằng, nhưng Đức-vua Ly-ly-bu ý mình đại thắng, thâu đoạt được cả đạo chiến thuyền, nên lúc Sĩ-thần Bờ-lơ-phúc-cu qua yết-kiến mà nghj hòa đó, thì Ngài ý thế ép buộc phải nói tiếng nước Ly-ly-bu.

(Sau sẽ tiếp theo).

NGUYỄN-BÁ-NHIỆM

NIH-THIÊN-ĐƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, Rue de Canton. — Cholon

Tiệm: chài h ở tại Quảng-đông, ông Trương, Vi-lê-Sau, số 8.

Suu-Độc-Linh-Được

(THUỐC TRỊ BỆNH TIỂU-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hễ ai mắc bệnh này thì anh lấy nó ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất hiểm, rất độc cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-tài hào-liệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cũng tuyệt giống, hoặc đi truyền lại cho con, sự cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy được nhiều cái mới lạ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị Bả-đậu-ương mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dâng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại-ty rất to. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở ngoài một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra mấy nơi mạch máu trong cả thân-thân đặng sao? Bớt quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm bớt đi rồi đó mà thôi, chớ nói lãnh chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một lúc chẳng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ-ly, nên phải tìm các phương-hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế ra thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại tánh thuốc cũng là hòa-bình, không nguy cũng không xử lắm, bệnh nặng thì mỗi ngày xử hai lần, còn bình nhẹ thì mỗi ngày xử một lần, không đau bụng, cũng như thế người mạnh lại đưa vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiểu-tiên, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được ngon, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

Phong thấp đầu xương,
Tim-lá lổ lổ,
Đau bệnh hột-xoài,
Huyết-khê huyết-độc,
Chết độc lỵ hạ,
Hạch nơi chỗ độc.

Bán thân bất toại,
Dương-mai mọc mọc,
Ung thư nhọt ghẻ,
Lát voi lạt đặng tiền,
Vô danh thũng độc,
Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiếc tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, mỗi ngày một lần và phải ăn đồ chua, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là ..... 3 \$ 00

TRẠI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lát-Thiếu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là Bàn ăn mặc-dá dài, có cán 2 kiêu. — Bàn ăn mặc-dá tròn có kẻ thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiêu. — Bàn tròn 4 trụ mặc-dá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiêu. — Váng một chơn tiện, váng gỗ hai, và váng ba, Tủ thờ, cần 3 kiêu; Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiêu, ghế Bàn-guyệt, bàn viết 3 kiêu, váng một bàn đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiêu thời, bằng cây trác, cầm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.

Xin quí ông có muốn dùng các món đồ chường dụn trong nhà, thì xin gửi thư, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lát-Thiếu đường ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quí-vị.

CHỦ TRẠI MỘC.
cần khải

CAFÉ RESTAURANT

45, rue Amiral Courbet
SAIGON

Kính cùng chớ quí ông quí thầy đặng rỏ:

Nay tôi mới lập một quán cơm Tây tại đường Amiral Courbet số 45 Saigon ngang nhà Khách-sạn Nam-đông-Hương, có đủ đồ ăn và bánh mứt cùng đồ điểm tâm ngon tiêu bở. Cúi xin chớ ông, có đi đâu tiện đường, ghé quán tôi chơi, tôi sẽ làm cho vui lòng đẹp ý chớ ông.

SAU HOÀN, cần khải

ICH-NGUON-DUONG LAO DUOC PHONG
O DUONG AMIRAL ROZE, SO 55, TAI CHU-CU SAIGON

丸補雙衣金
KIM-Y-SONG-BO-HOAN
Thuoc bo khi huyet)

Lây là tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc...

Thuoc bo nay bat luon đon đon đon bo gia tre chi đung đeu bo khi huyet, sanh hoa tinh thần...

Một hoàn giá..... 0\$50
Trọn hộp bốn hoàn giá... 1\$80

丸鳳坤科婦
Phu khoa khon-phung-hoan
THUOC DIEU KINH CHUONG TU

Pham người đon bà đuong kinh nguyệt có chứng thì đung mạnh giới hàng ngày, đến gặp con s nh để mà đung mạnh giới...

CÁO BACH

Nguyên liem tôi đã khai sáng từ năm 1863 đến nay, chỉ yên chế rộng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều có dùng cái nhãn Mầu-đơn-phụng làm tin...

đại khái của đon bà khi kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất quan hệ mà nói, còn kỳ dư biết bao nhiêu chứng bệnh hay xảy đến...

TRỊ NHỮNG CHỨNG

- 1 Đon bà khi huyết kém suy, đuong kinh không tới chậm con.
2 Đuong kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trời sục không chừng.
3 Bối đuong kinh không tới biến ra chứng đau bụng.
4 Đuong kinh bế, nghịch hành, ói máu.
5 Đuong kinh xau huyết dợt dạt hoặc đỏ bầm.
6 Huyết bạch, huyết đơng, thân thể ốm o, tinh thần giã dợt.
7 Hoặc lo lắng nhiều, mệt nhọc châu thân bải hoải.
8 Nghẹn, tức đau lưng mỗi giờ, ăn không tiên, nhất đầu, bụng đả bàn hoàn, mặt mày xáy xam.
9 Thoi bệnh, máy đong chẳng êm thân thể nổi tê tê chi phát thủng.
10 Lúc sanh đẻ huyết dư còn lại, hoặc nhao (thai y) ra không hết mà sanh bệnh.

Các chứng nói trên đây dùng đon thuốc Khon-Phung này tức thì lành đã.

Một một hoàn giá..... 0\$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá. 1\$50

MỸ KỸ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đuong Turc, số 16
NGANG NHÀ HÀNG MOTTEI, SAIGON

Kính cáo cùng qui khách đặng hay, tạ tiệm tôi có làm mã đá bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu.
Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điêu thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân....

TRUONG-NGOC-GIU cần khất.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đuong Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tâm, cám, trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gửi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay là muốn dùng cơm thông dụng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả chớ ông ghé chơi một phen thì

Kính cùng chư-vị đặng rõ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dấu bằng đồng có đủ thứ kiểu con dấu thường đặng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nổi, không phải in bằng mực, (Tiro-sec et humide dateur automatique) có mục lục các thứ con dấu để qui-khách lựa đặng và đợ giá tiền rất rẻ. Xin qui-khách chừa cớ, tôi rất oăm ơn lòng nhất-thầnh.

M. KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinaï, Saigon

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách đặng hay: Nhà ngũ hiệu ĐƯƠNG-HUỆ-VINH-PHÁT, ở đuong AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phong vi sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mà mẽ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi là miễn kinh sĩ là thế nào.

ANTOINE BÀU, đợc kính.
A° 53, Amiral Courbet.

E. POURTOU

Đuong Amiral-Dupré, số 33 đên 39 SAIGON

Bán rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais, hiệu St-Emilion, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne.

Có phân giải rõ ràng chứng cứ rằng không có pha rượu mạnh, ai muốn tranh bán không nổi, vì rượu mà giá lại rẻ.

BON HIỆU SAI TRÈ ĐEM ĐEN NHẢ

Đon hiệu có làm tờ giao kèo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ vườn có danh ở xứ Bordelais. Kina Pélalo Goudron Robert khai vị tưu có danh và hiệp theo phép vẽ sanh hơn hết.

Rượu Sam-banh, rượu hột cật Sam-banh, rượu chát, thượng mỹ tưu hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu án bàn rất nhẹ nhàn.

TRONG LỤC CHÂU AI MUỐN MUA SẺ ĐỒI ĐEM CHO SONG CHỦ MUA PHẢI CHỊU TIỀN SỞ PHÍ

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG

ở đuong Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Coup,
lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Qui-quan, Qui-khách ở xa muốn mua hết các vật chi thì tôi mua giảm, niệm kỷ lưỡng gửi thì chớ ở máy ông.

HUYEN-KUO-KY.

CỘT TRÀM VÀ CỤ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rõ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Căicông Trâm và Căicông giá, dài vắn nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà ăn nên nhà, hay là đóng cử cũng đặng, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin viết thư cho tôi mà hưởng lưỡng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chớ đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính

TRAN-TÂN-TAI

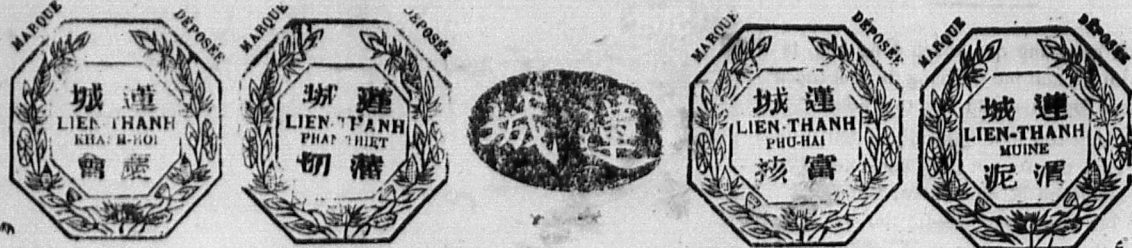
Marchand de bois à Rachgia,

LIÊN-THÀNH

BÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHẦN-HỮU-HẠN CÔNG-TY

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp tin, chỗ... Ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm...

LIÊN-THÀNH. Cẩn khải

PNOM-PENH BAZAR TRƯỜNG-XUÂN

MÁN SĨ MÁN LỄ Tại xứ ta, người Tàu và An-dộ chẳng phải là bán rong hàng hóa nước họ đem qua, phần nhiều mua của các hãng tại Saigon. Đây bốn hiệu đã tầm đến góc cõi (chánh các nhà công nghệ) hàng ngoại quốc mà sĩ lại cho họ, kể đã 10 năm trời. Vậy ai muốn sĩ vật (hãy mua một ít món hàng kiểu bán thứ coi, rồi sau sẽ mua nhiều, thì bon hiệu cũng tính giá sĩ gởi contre remboursement cho: Kiềm để hình chụp, máy chụp lộng, xuy vàng. — kiền dây, các bia. — (format visite) 0=065x0=09. 12 cái — 3\$50 Dây thun kẹp vở, có móc... 12 cái — 0.45 Xe hơi, xe ngựa nhỏ (dò trẻ chơi) 12 cái. — 0\$70 Khăn bàn lông dệt bông hoa hoè, 1=45 x 0=67. 12 cái — 10\$00. Cartes postales giặc Âu-châu 2\$50 một trăm. id. Nhảy-bồn sơn thủy vẽ dầu 7\$00 1 trăm. Giấy viết thư, mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có mẫu. Toile Superfine... 12 hộp — 9\$85 id. Idyll... 12 hộp — 8\$50 id. Cosette... 12 hộp — 9\$70 Bao thư vàng thớ thường... 3\$00 một ngàn cái. Lý-Hữu-Dư 24-25 Quai, Piquet, Phnôm-Penh.

Trại thợ mộc hiệu Lục-Long tự Nguyễn-Long-Thao ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sẵn đủ bằng ăn dài mặt gỗ liến từ 1=40 cho đến 2=20, bề ngang 0=80 cho đến 1=15; bằng ăn chèo kiểu tứ linh (long, lân, qui, phụng), bằng lầu cửa cường 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và bằng ăn mặt đá; bằng tròn một cột xây, chường chạm tam lân từ 1=55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, bằng rượu (table d'apéritifs), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng rửa mặt (table de toilette) bằng nguyệt, tủ áo trơn, tủ áo kiền, tủ thờ cần, biển liến, thanh thờ kiền vẽ sơn thủy, chữ ốc, chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt dàu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chường đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thầy đều làm bằng cây danh mộc, chèo theo kiểu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ. Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái tiệm ngành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần thứ tron đều có đủ. Kính xin chú-tôn quý-khách thừa diệp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm-sáng, hoặc là đặt món chi chường dọn trong nhà thì tôi sáng lòng mau mau làm cho vừa ý quí ông. NGUYỄN-LONG-THAO, Chủ trại kính cáo.

TIỆM TRONG RANG HIỆU: ĐỖ-TÁI-SANH Số 26 đường Gialong số 26 CHOLON

Lời Rạo Kính cùng Lục-châu chư, quí-khách "đặng hay tiệm tôi trồng rừng và bích rừng vàng thớ nay, trong Lục-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi; mà cách làm nhưt-nhút thầy đều chắc chắn hàng hời, hoặc trồng hay là bích rừng vàng, cách thức đều theo kiểu kim-thời, bích bằng vàng Annam và vàng Tây, lại tôi cũng đứng bảo lãnh cùng quí-khách, như trong một năm mà rừng của tôi trồng và bích, có sút rút ra, thời đem cho tôi làm lại không ăn tiền, vậy xin quí-khách có sáng diệp dùng, xin dời gót đến tiệm tôi, tôi sẽ sáng lòng tiếp rước chàng sai, còn như quí-khách nào, trồng cho đặng hai hăm hoặc bích vàng mà không dịp rảnh đến tôi, xin gửi thư thường nghi, chừng ấy tôi sẽ đến tại nhà quí-khách cũng đặng nội trong Lục-châu chẳng luận gần xa. Nay kính

TRƯỜNG NGUYỄN-XÍCH-HÔNG 128. — 150 rue Chasseloup-Laubat

Học thi bằng cấp sơ-học, bằng cấp Tôt-nghiệp Annam (Diplôme de fin d'études) và bằng cấp Tôt-nghiệp tây (Brevet élémentaire) Lớp trên 17\$00 một tháng, tính các sở phí. Lớp chót 12\$00 một tháng tính các sở phí. Ăn uống kỹ lưỡng. — Dạy dỗ rất cẩn.

GIÁ C \$ 40

ĐÔNG-ÂM-TỰ-VI

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES

ANNAMITES Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire PAR

Nguyễn-văn-Mai

Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đông-âm cùng chữ không nằm Đông-âm, mà phải viết hời hay là ngã, hoặc viết ở trước, ở sau hay là t có g hay là không g ở sau.

Nhưn có lợi châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: « Đền các khoa thi lời dầy, thì trong những bài hạch về tiếng Annam quan giám khảo chăm vở hết sức nghiêm ». Vậy nên tôi ngụ ý dọn bổn này, ngõ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự điển Génibrel và Paulus Cua. Hễ có nghi ngại chữ nao, lật quyển này ra mà coi, tui viết không sai.

Bản tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bên-thành mới, và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

VUA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF Đường CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới nặn ra SỮA DẶNG NGỌT CONDENSÉ Sữa đặc không đường condensé

Vàng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu UNDERWOOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG 23, Rue Schroeder, 23 — Satgon

Kính lời cho lục-châu chư quí-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiền-thời, rất nên xinh đẹp ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ Lớn, đường Thù-binh (Rue des Min) số 184, tự đánh là hàng

cháo: ười, nên tôi thường hiểu ý quí-bà quí-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ. Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiếu cố cho người đồng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp hồng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-L. ở đường Biv-không,